

**Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Zdravotně sociální fakulta**

B A K A L Á Ř S K Á P R Á C E

**Plán krizového řízení při pátrání po pohřešovaných osobách v rámci
pravomoci Policie České republiky**

Zpracoval: Martin Staněk

Vedoucí práce: Mgr. Renata Havránková

Datum odevzdání : 16. 5. 2007

The Plan for Crisis Operating in Search for Missing Persons Within the Control of the Police of the Czech Republic

In the bachelor work describing the subject: „The plan for crisis operating in search for missing persons within the control of the Police of the Czech Republic“, a file of generally applicable methods and techniques relative to the given problems is described, as well as the current status of the progress in search for missing persons. Also special search methods and co-operation within the Integrated Rescue System are analysed here.

In this work the author has used the methods of analysing law regulations, scholarly literature and furthermore pieces of knowledge from the activity of specialists engaging in the given problems. In the sub-chapter „Practical Section“, it was demonstrated on an exact event how is the search under way in practice and a strategy of the search procedure was determined.

The determined hypothesis that the current state in the sphere of search for missing persons is being lead by specially trained officers along with using modern technology, is on a good level and is legislatively cared for enough, turned out to be true. At the same time, it has been refered to the Police of the Czech Republic having currently no plans of search operations for missing persons. Defects can be also spotted in communicatin during search operations.

This bachelor work should serve as a methodical tool during the instruction of specialists in the sphere of search for missing persons.

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci na téma „Plán krizového řízení při pátrání po pohřešovaných osobách v rámci pravomoci Policie České republiky“ jsem vypracoval samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. V platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách.

V Českých Budějovicích dne 16. 5. 2007

.....

Martin Staněk

Poděkování: Na tomto místě bych rád poděkoval Mgr. Renatě Havránkové za odborné vedení a cenné připomínky při zpracování bakalářské práce.

ÚVOD	7
1 Současný stav	9
1.1 Pátrání obecně a výklad pojmů	9
1.1.1 Druhy pátrání	11
1.1.2 Zásady pátrání	12
1.1.3 Zahájení a vyhlášení pátrání a jeho průběh obecně	15
1.1.4 Prostředky pátrání	17
1.2 Pátrání po pohřešovaných osobách	17
1.2.1 Postup po vypátrání pohřešovaných osob a dokumentace průběhu pátrání ..	19
1.2.2 Předání vypátrané osoby	20
1.2.3 Informační systém PATROS	21
1.2.4 Pátrací svazek	21
1.2.5 Přerušení pátrání po osobě, totožnosti neznámé mrtvoly, části lidského těla a kosterního nálezu	23
1.2.6 Ukončení pátrání po osobě, totožnosti neznámé mrtvoly, části lidského těla a kosterního nálezu	24
1.2.7. Odvolání pátrání po osobě, totožnosti neznámé mrtvoly, části lidského těla nebo kosterního nálezu	24
1.3 Organizace a řízení pátrací akce	25
1.3.1 Typový plán policejní akce	25
1.3.2 Složení štábu pátrací akce	27
1.3.3 Úkoly štábu pátrací akce	27
1.3.4 Řízení pátrací akce v polních podmínkách bez účasti složek IZS	27
1.3.5 Řízení společného zásahu složek IZS	28
1.3.6 Zásady koordinace složek IZS při společném zásahu	29
1.3.7 Mimořádné události pro tuto typovou činnost a vymezení záchranných a likvidačních prací	29
1.3.8 Pátrací akce související se zimní horskou rekreací v terénu nebo s vodní rekreací	30
1.3.9 Charakter mimořádné události	31

1.3.10 Činnost složek IZS při zásahu	33
1.3.11 Odpovídající stupeň poplachu IZS	34
1.3.12 Využitelné síly a prostředky složek IZS	35
1.3.13 Operační střediska Policie ČR	37
1.3.14 Krajské operační a informační středisko (KOPIS)	38
1.3.15 Ukončení pátrání.....	41
1.4 Využití speciálních prostředků	41
1.4.1 Použití vrtulníku	41
1.4.2 Možnosti vrtulníku.....	43
1.4.3 Taktika použití vrtulníku	45
1.4.4 Pátrací akce za využití služebních psů.....	47
1.4.5 Zásady pátrání po stopách pro služební psy policie	48
1.4.6 Využití koní	49
1.4.7 Využití potápěčské činnosti	50
1.4.8 Kriminalistické metody využitelné při pátrání	50
2 Cíle a hypotézy	58
2.1 Cíle práce	58
2.2 Hypotézy	58
3 Metodika	59
3.1 Metodika zpracování.....	59
3.2 Analýza pátrání za vybrané období	59
4 Praktická část	68
4.1 Konkrétní případ	68
5 Diskuse.....	77
6 Závěr	81
7 Seznam použité literatury	83
8 Klíčová slova	85
9 Přílohy.....	86

ÚVOD

Ústředním tématem této bakalářské práce je navrhnout plán řízení při pátrání po pohřešovaných osobách v rámci pravomoci Policie České republiky. Je možné konstatovat, že tato problematika je poměrně dobře zpracována v úzkém spektru odborné literatury a jiných podkladech pro praktickou činnost policie v této oblasti. Již méně se však vyskytují materiály popisující různá specifická hlediska pátrání, při jejichž výskytu již nestačí použít pouze obecné postupy, ale je třeba tyto postupy vhodně doplnit či jinak upravit tak, aby pátrací činnost byla co nejkvalitnější a vedla k co nejrychlejším výsledkům. Takovým specifickým druhem pátrání je určitě pátrání po pohřešovaných osobách.

Ve své práci se budu nejdříve věnovat obecným zásadám, podmínkám a hlediskům pátrání s položením důrazu na právní úpravu, východiska pátrání a základní taktické postupy, přičemž dále bych chtěl podrobněji rozebrat právě specifické pátrání po pohřešovaných osobách. Já osobně si myslím, že současný stav v oblasti pátrání po pohřešovaných v rámci Policie České republiky je veden speciálně vyškolenými pracovníky s využitím moderní techniky a je na dobré úrovni a dostatečně legislativně ošetřen, což se budu snažit dokázat i analýzou statistiky pátrání po pohřešovaných osobách za určité období.

Cílem mé bakalářské práce je poskytnout základní obraz o současné podobě pátrání po pohřešovaných osobách v rámci útvarů Policie České republiky a na konkrétním případě stanovit plán postupu pátrání.

Význam pátrání je dán významem oprávněných společenských (ale i individuálních) zájmů, které uspokojuje či pomáhá realizovat. K zájmům demokratické společnosti a jejich občanů patří i zájem při hledání pohřešovaných osob, zatoulaných dětí, ztracených či odcizených věcí a zvířat.

Tímto jsem se vlastně dostal k důvodu zvolení tohoto tématu. Myslím si totiž, že znalost výše předestřené problematiky je u Policie České republiky na dobré úrovni. V současné době ale dochází ke značné generativní obměně policejního sboru, což má

ve svém důsledku negativní vliv na celkovou efektivitu práce Policie České republiky a v případech pohřešovaných osob zde existuje nebezpečí, že nezdarem pátrací akce způsobeným neznalostí a nezkušeností policistů, by mohlo vzniknout riziko ohrožení životů a zdraví. Doufám proto, že tato práce bude sloužit jako metodický materiál pro rozšíření, zkvalitnění a především zefektivnění činnosti při pátrání po pohřešovaných osobách.

1 Současný stav

1.1 Pátrání obecně a výklad pojmů

Všechny útvary Policie ČR každodenně systematicky pátrají po hledaných a pohřešovaných osobách, po totožnosti neznámých mrtvol a kosterních nálezů, ale i po identifikaci nalezených částí lidských těl. Příslušníci Policie ČR pátrají také po odcizených věcech a naopak po majitelích věcí nalezených při objasňování nejrůznější trestné činnosti.

Zjišťování rozhodujících informací vedoucích k úspěšnému ukončení pátrání je s postupem času čím dál náročnější. Vývoj počítačové, sdělovací a operativní techniky jde kupředu a policisté se s ním snaží držet krok alespoň v rámci svých možností. Přesto však i nadále platí, že zkušenost, postřeh, rozumná úvaha a bloček s tužkou je při pátrání stále nezastupitelný.

V České republice řeší policisté každý den desítky případů týkající se hledaných osob a denně zároveň přichází několik nových oznámení o pohřešovaných dětech, mladistvých i dospělých.

Obecně lze říci, že do pátrání jsou zařazovány také osoby, o které se nějakým způsobem zajímají orgány Policie ČR - pro trestnou činnost, nebo na základě žádosti jiných subjektů. Jsou to lidé, u nichž je důvod k omezení osobní svobody na základě příkazu soudu či státního zastupitelství.

Vypátrání hledaných osob je důležité pro policejní orgány provádějící vyšetřování, kdy se často na probíhající nebo již skončené trestní řízení váže i mnoho nároků poškozených osob, které dříve nebyly a ani nemohly být vyřízeny (výživné, náhrady škod, výkon rozhodnutí,...). Vyrůstají také náklady na již vedené trestní řízení. Velkým problémem u kategorie hledaných osob je alarmující nárůst počtu příkazů k zatčení od soudů. Ten vzniká následně po nedoručení písemností o nástupu výkonu trestu odnětí svobody. Odsouzené osoby se na svobodě bez jakýchkoliv obav

z případného postihu následně dopouštějí trestné činnosti a jsou tak mnohdy policií stíhány pro další skutky.

Jinou kapitolou jsou pohřešované osoby. Nejčastěji se jedná o pohřešované děti, které jsou během několika hodin, často i týž den, díky okamžitému zásahu policistů vypátrány. U těchto případů je třeba okamžitě nasadit všechny policejní prostředky a zjistit důvod jejich nenadálého zmizení. Často se opakují situace, kdy policisté pátrají po již dobře známých "útěkářích" nebo po dětech, které nepovažovaly za nutné sdělit rodičům své plány na volný večer či dokonce celý víkend. (4)

Smutnějšími případy jsou útoky dětí, kdy je důvod k útěku mnohem závažnější: prostředí, ve kterém vyrůstají, škola či nejbližší příbuzní. Jsou to děti alkoholiků, děti zneužívané, nepřiměřeně trestané, mnohdy týrané i šikanované, děti, jejichž výchovu vlastní rodiče nezvládají a stávají se svěřenci výchovných ústavů, ze kterých se snaží za každou cenu dostat.

Velice náročné jsou také pátrací akce po osobách přestárlých a osobách trpících duševními chorobami. Není asi třeba připomínat, že jejich projevy a způsoby jsou doslova nevypočitatelné. Ve hře je vyčerpávající závod s časem, a pokud se s dotyčnými nedostanou včas do kontaktu lékaři nebo policisté, dochází k nejhoršímu. A nemusí se v žádném případě jednat přímo o sebevražedné pokusy pohřešovaných.

Některé případy pohřešovaných osob jsou také prvopočátkem při odhalení té nejzávažnější trestné činnosti, která byla na hledaných lidech spáchána. Jedná se o trestný čin vraždy.

Pátrání po osobách a věcech je organizovaná činnost Policie České republiky prováděná v přímé souvislosti s plněním úkolů policie a využitím kriminalistických metod a prostředků. Cílem pátrání po osobách a věcech je vypátrání osoby nebo věci nebo identifikace osoby, mrtvol, části lidského těla nebo kosterního nálezu neznámé totožnosti. (18)

1.1.1 Druhy pátrání

Pro vytvoření globálního obrazu o taktice pátrání je potřeba se zmínit i ostatních oblastech pátrání a nejen o pátrání po pohřešovaných osobách, nelze totiž tuto část vytrhnout z obecného kontextu pátrání, ale je nutné porozumět celému systému, který funguje v rámci Policie České republiky.

Pátrání lze klasifikovat podle různých hledisek a kriminalistická teorie v tomto směru není úplně jednotná. Osobně se s přihlédnutím k mé dosavadní praktické činnosti přikláním k následujícímu rozdělení: (8)

Pátrání je nutné rozdělit především podle charakteru objektu, po kterém se pátrá a to na:

- a) pátrání po osobách,
- b) pátrání po věcech,

a dále podle rozsahu prováděného pátrání na:

- a) místní,
- b) celostátní,
- c) mezinárodní.

Pátrání po osobách lze rozdělit na:

- a) pátrání po osobách hledaných;
- b) pátrání po osobách pohřešovaných;
- c) pátrání po totožnosti neznámých osob;
- d) pátrání po totožnosti neznámých mrtvol a kosterních nálezů.

Pátrání po věcech lze rozdělit na :

- a) pátrání po věcech odcizených;
- b) pátrání po věcech, se kterými byla spáchána trestná činnost;

- c) pátrání po věci nalezené nebo zajištěné, u nichž se pátrá po jejich původu a majiteli;
- d) pátrání po věcech, které s přihlédnutím k jejich nebezpečnosti, významu obsahu z hlediska státního zájmu nebo velké hodnoty mohou být zneužity, popřípadě mohou způsobit závažný následek na zdraví osob či značnou škodu na majetku a nejedná se o věci odcizené nebo věci, jimiž byla spáchána trestná činnost;
- e) pátrání po odcizených a zpronevěřených motorových vozidlech, přípojných vozidlech a registračních značkách;
- f) pátrání po pohřešovaných zbraních a zbraních, u nichž se pátrá po jejich původu;
- g) pátrání po věcech, jimiž jsou předměty kulturního statku. (18)

1.1.2 Zásady pátrání

Zásady pátrání lze rozdělit na:

- a) zásady obecné,
- b) zásady specifické.

OBECNÉ ZÁSADY PÁTRÁNÍ

Obecné zásady, kam řadíme zejména dodržování zákonnosti, cílevědomost, ostražitost, jsou společné všem kriminalistickým metodám, jejich obsah je všeobecně známý.

SPECIFICKÉ ZÁSADY PÁTRÁNÍ

Reálnost pátrání.

Koordinovanost pátrání.

Operativnost pátrání.

Součinnost s veřejností při pátrání.

REÁLNOST PÁTRÁNÍ

Zásada reálnosti pátrání má zabezpečit, aby nalezení hledaného objektu bylo skutečně možné, tedy, aby nebylo předem vyloučeno. Nalezení hledaného objektu je v podstatě předem vyloučeno ve dvou případech. Buď tehdy, jestliže objekt, který by měl být pátráním nalezen, ve skutečnosti neexistuje (viz. například případy pojišťovacích podvodů, kde poškozený s cílem obohatit se na úkor společnosti uvede k odcizeným věcem další, většinou cenné předměty, která však nikdy nevlastnil), anebo tehdy, není-li uveden „markant“ podle něhož lze rozlišit hledaný konkrétní objekt od jiných stejného druhu.

Pátrání po jakémkoliv objektu může dosáhnout cíle jen tehdy, jsou-li k dispozici:

- a) informace, z nichž vyplývá alespoň jistý stupeň pravděpodobnosti, že objekt, po kterém se má pátrat, skutečně existuje a současně,
- b) informace o charakteristických znacích hledaného objektu (markantech), na základě nichž je možno tento konkrétní objekt zcela spolehlivě odlišit od jiných druhově shodných objektů, (např. výrobní číslo odcizené zbraně, určité poškození věci, úpravy apod.).

V případě, kdy nejsou shora uvedené informace k dispozici, je již při zahájení pátrání nezbytně nutné, aby byl předpoklad, že takové informace budou získány v průběhu pátrání. A abychom je získali, je nutno takovému případu věnovat zvýšenou pozornost.

KOORDINOVANOST PÁTRÁNÍ

Pátrání je charakteristické tím, že je vždy uskutečňováno celou řadou subjektů (policistů, popř. i dalších sil a prostředků). Tento fakt předpokládá, aby se při pátrání postupovalo podle jednotného plánu, aby pátrání bylo celou dobu usměrňováno a sladováno, aby se přizpůsobovalo měnící se situaci. Právě tento požadavek vyjadřuje zásada koordinovanosti pátrání. Z ní mimo jiné vyplývá, že každý případ pátrání musí

mít své řídicí centrum, které musí také tuto koordinační činnost zajišťovat. Tímto koordinačním centrem není, jak se v policejní praxi mnozí domnívají, pátrací oddělení na centrále, ale zásadně vždy ten pracovník (specialista), který pátrání zavedl (ve většině případů specialista – pátrač služby kriminální policie a vyšetřování příslušného okresního ředitelství policie). Ten je také mimo jiné povinen soustřeďovat, vyhodnocovat, doplňovat, zpracovávat a využívat veškeré informace k uvedenému případu pátrání, zpracovávat, upřesňovat a operativně měnit plán postupu při pátrání, zajišťovat včasné informování ostatních subjektů pátrání a sladění jejich činnosti.

OPERATIVNOST PÁTRÁNÍ

Vyplývá ze skutečnosti, že situace kolem hledaného objektu se poměrně rychle mění. Je tomu nejen proto, že pátráme-li po určité osobě, tato většinou mění místo svého momentálního pobytu vzhledem k jejím možnostem a schopnostem, ale i při pátrání po věcech dochází ke změně místa držitele, neboť osoba, která má objekt momentálně v držení se snaží pátrání narušit či znemožnit.

Proto je nezbytné na základě zjištěných poznatků systematicky pátrací proces koordinovat, přizpůsobovat nastalým změnám, tj. pátrat tam, kde se objekt pátrání momentálně nachází. Plán pátrání tedy nikdy nelze chápat jako dogma, ale jako „živý“ dokument reagující na veškeré změny situace.

S operativností pátrání je úzce spojena i rychlost pátrání. Vyžaduje okamžitou, bezodkladnou reakci na každý poznatek, na každou faktickou změnu tak, abychom každé takto zjištěné a ověřené změny mohli úspěšně využít.

SOUČINNOST S VEŘEJNOSTÍ PŘI PÁTRÁNÍ

Zásada součinnosti s veřejností při pátrání vychází z předpokladu, že zorný úhel široké veřejnosti je podstatně širší, než zorný úhel určitého počtu policistů, byť speciálně vyškolených. Policisté při současném nápadu trestních věcí skutečně nemohou být všude a ideální stav v tomto směru není a nebude v žádné demokratické

společnosti. Osoba, jako hledaný objekt, však musí komunikovat se svým okolím, musí uspokojovat své základní biologické potřeby, musí získávat informace. Právě proto využití veřejnosti má v jednotlivých případech velmi dobré výsledky. V každém konkrétním případě je však nutno zvažovat, co zveřejnit, jakému okruhu lidí a hlavně kdy.

Je samozřejmé, že formy zveřejnění mají podstatně rozdílný účinek, neboť je rozdíl, zda občan slyší popis osoby v rozhlasu (který se, bohužel, většinou hodí na tisíce osob jiných), či zda může vidět hledanou osobu na obrazovce televize, či si za současného zveřejnění věrohodné fotografie může přečíst ještě podrobný úřední popis osoby v některém deníku. (12)

1.1.3 Zahájení a vyhlášení pátrání a jeho průběh obecně

Pátrání lze zahájit na základě žádosti fyzické nebo právnické osoby nebo z vlastního rozhodnutí policejního útvaru. Vyhlášení pátrání je zavedením informací o objektu pátrání do příslušného informačního systému na základě písemného požadavku organizačního článku útvaru policie, který pátrání zahájil. Pátrání po:

- a) osobách, vozidlech a registračních značkách vyhlašují oddělení (odbory) obecné kriminality Policie České republiky okresního (městského, obvodního) ředitelství (dále jen „okresní ředitelství“), odbory obecné kriminality správ krajů a úřad,
- b) střelné zbraně, střelivu, výbušnině nebo radioaktivním materiálu (dále jen „zbraň“) a ostatních věcech vyhlašují útvary policie, inspektoráty pro zbraně, střelivo, výbušniny a drogy okresního ředitelství (dále jen „okresní inspektorát“), inspektoráty pro zbraně, střelivo, výbušniny a drogy správ krajů (dále jen „krajský inspektorát“) a ředitelství služby správních činností policie Policejního prezidia České republiky (dále jen „ředitelství služby správních činností“).

Pátrání na základě požadavků příslušných orgánů v cizině vyhlašuje národní ústředna Interpolu nebo SIRENE (zkratka anglické definice: Supplementary

Information Request at National Entry) odboru mezinárodní policejní spolupráce.
Požadavek na vyhlášení pátrání obsahuje:

a) u hledané osoby

- identifikační údaje osoby,
- fotografie,
- informace o kriminální minulosti,
- důvod pátrání,
- způsob spáchání trestné činnosti,
- styky,
- zákonné ustanovení k omezení osobní svobody,
- pokyn, jak má být s osobou po jejím vypátrání naloženo, a kdo ji převezme,
- záznam o provedených lustracích v informačních systémech dostupných programech DOTAZY a v evidenci vězňů,
- záznam o provedených šetřeních, úkonech a opatřeních, s výjimkou požadavků cizích států,
- informace o tom, zda je hledaná osoba ozbrojená, jinak nebezpečná, případně zjištěné informace taktického charakteru,

b) u pohřešované osoby

- vyplněný tiskopis „Oznámení o pohřešované osobě“ s protokolem o podání vysvětlení nebo „oznámení o útěku svěřence“ s fotokopii rozhodnutí soudu o nařízení ústavní výchově,
- záznam o provedení šetření, úkonech a opatřeních,
- fotografie pohřešované osoby,

- c) u pátrání po totožnosti mrtvoly, části lidského těla nebo kosterního nálezu
 - vyplněný tiskopis „Zpráva o nálezu neznámé mrtvoly“,
 - protokol o ohledání místa nálezu,
 - fotodokumentaci.
- d) u pátrání po věci (18)
 - identifikační údaje věci.

1.1.4 Prostředky pátrání

Je potřeba si uvědomit, aby bylo možné vést pátrání je potřeba správným směrem musí mít policisté prostředky pátrání, kterými jsou:

- a) pátrací pomůcky,
- b) informační systémy,
- c) informátoři,
- d) sdělovací prostředky,
- e) služební psi,
- f) kriminalisticko-technické prostředky,
- g) vrtulníky,
- h) další prostředky.

1.2 Pátrání po pohřešovaných osobách

Pokud se budeme dále již věnovat plně pátrání po pohřešovaných osobách, tak jej v současné době podle mého názoru nejlépe upravuje Závazný pokyn policejního prezidenta č.105/2005 Sb., který nařizuje, že přijmout oznámení o pohřešované osobě a zahájit pátrání je povinen každý útvar policie ihned v návaznosti na přijaté oznámení.

Policista, který přijímá oznámení o pohřešování osoby, sepíše s oznamovatelem protokol o podání vysvětlení a vyplní „Oznámení o pohřešované osobě“ nebo přijme „Oznámení o útěku svěřence“ a současně si vyžádá kopii rozhodnutí soudu o nařízené ústavní výchově.

Pohřešovanou osobou označujeme:

- 1) osobu, o níž bylo učiněno oznámení o pohřešování, není známo místo jejího pobytu a není podezřelým,
- 2) svěřenec školského zařízení pro výkon ústavní výchovy preventivně výchovné péče (dále jen „školské zařízení“), který má soudem nařízenou ústavní výchovu a školským zařízením bylo učiněno oznámení o jeho útěku,
- 3) žadatel o udělení azylu, který v průběhu řízení o udělení azylu svévolně opustil azylové zařízení (dále je „uprchlík“). (18)

Pátrání po pohřešované osobě vyhláší oddělení (odbor) obecné kriminality okresního ředitelství, v mimo pracovní době operační středisko okresního ředitelství, v jehož služebním obvodu bylo přijato oznámení o pohřešování osoby, o útěku svěřence ze školského zařízení nebo uprchlíka, ihned a bez průtahu po obdržení písemných materiálů, bez ohledu na místo, kde k pohřešování osoby došlo, a zajistí neodkladná opatření.

Místem pohřešování je poslední prokazatelně zjištěné místo fyzického výskytu pohřešované osoby v době předcházející oznámení označené výhradně oznamovatelem události, ostatní informace o výskytu pohřešované osoby získané zprostředkovaně z jakýchkoliv informačních zdrojů po zahájení pátrání se za poslední místo nepovažují.

Není-li místo pohřešování osoby shodné se služebním obvodem oddělení (odboru) obecné kriminality okresního ředitelství, které pátrání vyhlásilo, předá se spisový materiál místě příslušnému oddělení (odboru) obecné kriminality okresního ředitelství.

Oddělení (odbor) obecné kriminality okresního ředitelství, které pátrání převzalo, ihned a bez průtahů pokračuje v pátrání a realizaci vlastních úkonů a opatření, po obdržení spisového materiálu zašle úřadu žádost o změnu kódu v položce vyhledávajícího útvaru policie v systému PATROS.

Není-li místo pohřešování známe, v pátrání pokračuje oddělení (odbor) obecné kriminality okresního ředitelství, v jehož služebním obvodu bylo oznámení přijato. (18)

1.2.1 Postup po vypátrání pohřešovaných osob a dokumentace průběhu pátrání

Policista po vypátrání pohřešované osoby požádá osobu o podání vysvětlení dle § 12 zákona číslo 283/1991 Sb. k jejímu současnému pobytu a podle okolností případu i k dalším skutečnostem významným pro posouzení, zda se nedopouštěla protiprávního jednání nebo zda nebyla obětí takového jednání – pokud podle požadavku v systému PATROS či upřesnění vyhledávajícího útvaru policie nemá být postupováno jinak. Jde-li o osobu starší osmnácti let a není-li známo, že by byla nesvéprávná, požádá ji o souhlas ke sdělení jejího současného pobytu oznamovateli pohřešování. Vyrozumí ihned a bez průtahů vyhledávající útvar policie a následně mu zašle úřední záznam, který o události zpracuje.

Dále policista postupuje podle požadavku v systému PATROS či upřesnění vyhledávajícího útvaru policie, který o vypátrání neprodleně vyrozumí.

Jedná-li se o svěřence, který se ve stanovené době nevrátil zpět do školského zařízení z povoleného pobytu u rodičů, popř. u jiných fyzických osob, evidentně se u nich ukrývá a na danou výzvu k návratu zpět do školského zařízení nereaguje, vyrozumí místě příslušný orgán sociálně-právní ochrany dětí, který provede výkon rozhodnutí a v této souvislosti mu poskytne na jeho žádost ochranu.

O vypátrání osoby vyrozumí oddělení (odbor) obecné kriminality okresního ředitelství, v mimopracovní době operační středisko útvaru policie místně příslušné

místu vypátrání osoby, které provede záznam do položky „zadržení“ v systému PATROS. (18)

1.2.2 Předání vypátrané osoby

Útvar policie, který vypátral pohřešovanou osobu mladší osmnácti let:

- 1) vyrozumí zákonného zástupce odpovědného za její výchovu a vyzve jej k převzetí osoby, pokud nenastanou důvody vylučující tento postup, je-li předání zákonnému zástupci bez zbytečných průtahů neuskutečnitelné, předá ji místně příslušnému orgánu sociálně-právní ochrany dětí k podání návrhu soudu na její dočasné umístění v příslušném školském zařízení formou předběžného opatření,
- 2) zpracuje „Zprávu o vrácení vypátraného nezletilce“, kterou s osobou předá do nejbližšího školského zařízení se zachytným režimem a o této skutečnosti vyrozumí zákonného zástupce.

Pokud se jedná o svěřence s nařízenou ústavní výchovou uprchlého ze školského zařízení pro její výkon

- 1) zpracuje „Zprávu o vrácení vypátraného nezletilce“,
- 2) vyzve školské zařízení, z něhož svěřenec uprchl, k jeho převzetí, odmítne-li školské zařízení v přiměřené době svěřence převzít, předá jej do nejbližšího školského zařízení se zachytným režimem, náhrada nákladů policie vynaložených na jeho vrácení zpět do školského zařízení se povinně uplatní u školského zařízení, z něhož svěřenec uprchl. (18)

Při vypátrání uprchlíka, vyrozumí vyhlášující útvar policie a vypátranou osobu předá nejbližšímu útvaru cizinecké a pohraniční policie.

1.2.3 Informační systém PATROS

V současné době, kdy obsahuje systém pátrání celkově na několik tisíc osob není možné již vystačit s tzv. „pátrankou“, proto chci přiblížit systém PATROS. Jedná se o počítačově vedený systém evidence osob, po kterých bylo na území České republiky vyhlášeno pátrání. Jde o osoby hledané, pohřešované, osoby, které nejsou schopny a nebo nemohou prokázat svoji totožnost, případně nalezené mrtvoly neznámé totožnosti a kosterní nálezy.

Centrální databáze systému PATROS je vedena v databázovém centru Policie České republiky. Údaje jsou do ní zaznamenávány prostřednictvím sítě Intranet MV Službou kriminální policie a vyšetřování na okresních (městských, obvodních) ředitelstvích Policie ČR, na základě požadavků útvarů Policie ČR, případně dalších státních nebo soukromých subjektů (soudy, výchovné ústavy, uprchlické tábory, zdravotnická zařízení, příbuzní, apod.).

Systém je určen k využití při pátrací činnosti kriminalistů, při práci policejních hlídek v terénu a při kontrole osob na hraničních přechodech.

PATROS je na této technologii v provozu od roku 1997, kdy nahradil původní systém, založený na lokálních databázích s dávkovou aktualizací centrální databáze.

V současné době je uskutečňován i zkušební provoz databáze pátrání po osobách na internetu a to konkrétně na stránkách Ministerstva vnitra České republiky.

1.2.4 Pátrací svazek

Vyhlašující útvar s vyhlášením pátrání zakládá a vede pátrací svazek, ve kterém soustřeďuje veškeré písemnosti související s pátráním po osobě. Na osobu hledanou za účelem zajištění její účasti u občanskoprávního nebo správního řízení se pátrací svazek nezakládá.

Pátrací svazek se eviduje v jednacím protokole pod číslem jednacím. Jednotlivé písemnosti se opatřují číslem jednacím a zapisují se do seznamu uložených písemností. V seznamu uložených písemností se v případě potřeby vyznačuje pohyb (odeslání).

Pátrací svazek obsahuje:

- a) podnět k vyhlášení pátrání nebo žádost o vyhlášení pátrání,
- b) seznam uložených písemností,
- c) záznam o provedených lustracích,
- d) výpis záznamu o vyhlášení pátrání v systému PATROS (s výjimkou odboru mezinárodní spolupráce),
- e) další písemnosti vzniklé v průběhu pátrání (např. záznamy o provedených šetření, prověrkách opatření),
- f) kontrolní list o provedených úkonech včetně termínu jejich splnění (s výjimkou úřadu a odboru mezinárodní policejní spolupráce),
- g) po ukončení (přerušení) pátrání výpis záznamu o odvolání (přerušení) pátrání v systému PATROS (s výjimkou odboru mezinárodní policejní spolupráce), v případě, že při pátrání byla vyžádána součinnost odboru mezinárodní policejní spolupráce, i písemnost, kterou byly útvary policie informovány o ukončení, případně o přerušení pátrání.

Pátrací svazek vedený odborem mezinárodní policejní spolupráce obsahuje veškerou korespondenci vedenou v souvislosti s mezinárodním pátráním po osobě v elektronické formě.

Pokud je pátrání po totožnosti neznámé osoby, mrtvoly, části lidského těla nebo kosterního nálezu:

- a) ukončeno, pátrací svazek se vyhodnotí a uzavře, na pátrací svazek se vyznačí skartační znak „S“ a uschovací lhůta v délce 3 roky ode dne ukončení pátrání, nejsou-li dány důvody k prodloužení uschovací lhůty, pátrací svazek se skartuje,

- b) přerušeno, na pátrací svazek se vyznačí skartační znak „V“ a uschovací lhůta v délce dvaceti let ode dne vyhlášení pátrání, po uplynutí uschovací lhůty se postupuje podle písmene a).

Je-li pátrání po osobě hledané v České republice na žádost příslušného orgánu v cizině ukončeno, pátrací svazek se uzavře s vyznačením skartačního znaku „S“ s uschovací lhůtou v délce jednoho roku ode dne ukončení pátrání. (18)

1.2.5 Přerušení pátrání po osobě, totožnosti neznámé mrtvoly, části lidského těla a kosterního nálezu

Pátrání po osobě, totožnosti neznámé mrtvoly, části lidského těla nebo kosterního nálezu se přerušuje,

- a) je-li věrohodně zjištěno, že osoba zemřelá a nebyla nalezena její mrtvola nebo v případě, kdy soud osobu prohlásil za mrtvou,
- b) jestliže se osoba prokazatelně zdržuje v cizině a nelze dosáhnout jejího předání nebo vydání do České republiky,
- c) u osoby, mrtvoly, části lidského těla nebo kosterního nálezu po vyčerpání všech možností pátrání.

Přerušení pátrání po osobě schvaluje úřad na žádost odboru obecné kriminality správy kraje. Žádost obsahuje komplexní vyhodnocení průběhu pátrání a k ní připojen též pátrací svazek.

Má-li úřad pochybnosti o oprávněnosti přerušení pátrání nebo dojde-li k závěru, že je třeba provést další úkony, vrátí žádost s konkrétními pokyny zpět. V případě, že úřad požadavek na přerušení pátrání schválí, označí záznam v systému PATROS příznakem o přerušení.

1.2.6 Ukončení pátrání po osobě, totožnosti neznámé mrtvoly, části lidského těla a kosterního nálezu

Pátrání po sobě, totožnosti neznámé mrtvoly, části lidského těla nebo kosterního nálezu končí:

- a) vypátráním osoby,
- b) úmrtím osoby,
- c) pomine-li důvod pátrání (např. hledaná nebo pohřešovaná osoba se sama přihlásí, podezřelý přestane být podezřelým),
- d) ztotožněním hledané nebo pohřešované osoby s mrtvolou, částí lidského těla nebo kosterním nálezem,
- e) uplynutím 20 let od vyhlášení pátrání. (18)

1.2.7. Odvolání pátrání po osobě, totožnosti neznámé mrtvoly, části lidského těla nebo kosterního nálezu

Vyhlašující útvar policie:

- a) je povinen pátrání po jeho ukončení ihned a bez průtahů odvolat, vložním potřebných údajů do záznamu o osobě v pátrání v systému PATROS, záznam s údaji odvolání je automaticky převeden do archivní databáze s uschovací lhůtou 3 roky a poté zlikvidován,
- b) při odvolání pátrání po totožnosti mrtvoly, části lidského těla nebo kosterního nálezu uvede v údajích o odvolání datum, kdy byla provedena identifikace, jméno, příjmení a osobní data ztotožněné osoby. (18)

1.3 Organizace a řízení pátrací akce

Pátrací akcí se rozumí jednorázové časově a prostorově omezené nasazení počtu sil a prostředků směřujících k vypátrání objektu pátrání. Organizace a řízení pátrací akce se provádí podle interního aktu řízení. (18)

Je potřeba si uvědomit, že pokud to vyžaduje závažnost pátrací akce (např. důvodné podezření na únos dítěte) nebo potřeba náročné organizace a koordinace činnosti při nasazení hromadného počtu sil a prostředků nejen policie, ale i dalších subjektů (složky IZS a dále různí specialisté, skupiny a technika právnických a fyzických osob poskytujících věcnou nebo osobní pomoc), je z organizačních důvodů vhodné pro pátrací akci vytvořit řídicí štáb.

1.3.1 Typový plán policejní akce

Typový plán policejní akce je základním výchozím dokumentem k provedení konkrétní policejní akce jehož stupeň utajení se stanoví s ohledem na výskyt utajovaných skutečností, nebo se označí symbolem „PRO VNITŘNÍ POTŘEBU“. Obsahem typového plánu policejní akce je záměr stanovený na základě předpokládaných a opakujících se jevů, které negativně ovlivňují vývoj bezpečnostní situace v daném území.

Typové plány policejních akcí se zpravidla zpracovávají ve struktuře:

- a) část textová, která obsahuje
 - stanovení cíle a zaměření policejní akce,
 - určení místa provedení policejní akce,
 - rámcové vymezení sil a prostředků policie,
 - činnost služebních funkcionářů po vyhlášení policejní akce,

- činnost štábu, operačních středisek a ostatních pomocných orgánů při vyhlášení, v průběhu a po ukončení policejní akce,
 - plán součinnosti a spolupráce i s mimoresortními orgány a organizacemi,
 - plán spojení,
 - plán materiálně-technického zabezpečení policejní akce,
- b) část grafická, která obsahuje
- topografickou mapu území v příslušném měřítku,
 - překrývací fólie s vyznačením objektů, kde bude policejní akce provedena, a plánovaným rozmístěním sil a prostředků policie,
 - mapu rádiového pokrytí území s vyznačením míst, odkud není rádiové spojení dostupné,
- c) část pomocná, která obsahuje
- přehled sil a prostředků, které má útvar policie k dispozici,
 - tabulku spojení včetně prostředků utajeného spojení,
 - výkaz výsledků policejní akce,
 - další pomocné materiály dle rozhodnutí služebního funkcionáře.

Typové plány policejních akcí se vyhotovují ve dvou výtiscích, přičemž jeden výtisk je určen pro potřeby služebního funkcionáře a druhý pro operační středisko útvaru policie. (1)

Lze konstatovat, že v současné době nejsou v rámci policie vytvořeny žádné typové plány k pátracím akcím po pohřešovaných osobách. Samotný typový plán akce napomůže při rychlém rozhodování veliteli pátrací akce. Je nutno ovšem podotknout, že

se nelze typového plánu držet, tento může sloužit pouze jako metodická pomůcka. Při pátrání je potřeba jednat operativně na vzniklou situaci. (1)

1.3.2 Složení štábu pátrací akce

Štáb pátrací akce by se měl skládat s vedoucího pátrací akce, člena pro analýzu, logistického pracovníka, který by měl dle potřeby zabezpečovat náhradní prostředky pro spojení, dále materiální a technické zabezpečení a zdravotnické zabezpečení. Součástí štábu by měl být tiskový mluvčí, zástupci vyžadujících sil a prostředků v rámci Integrovaného záchranného systému (dále jen IZS) a představitel obce.

1.3.3 Úkoly štábu pátrací akce

Hlavními úkoly štábu pátrací akce je příprava a zpracování rozhodnutí pro plnění úkolů a jejich doručení vykonavatelům. V průběhu pátrací akce štáb uskutečňuje sběr a vyhodnocení informací, na jejichž základě velitel řídí pátrací akce. O vydaných rozkazech a pokynech vede štáb písemný nebo zvukový záznam. V období přípravy pátrací akce štáb zpracovává „Plán pátrací akce“, který má grafickou a písemnou formu. Aby bylo možno řídit pátrací akce, je třeba proto vybrat vhodné místo, které by se měla nacházet poblíž místa pátrací akce. Místo nebo objekt řídicího štábu by měl být vybaven dopravními, spojovacími a dalšími prostředky pro práci a velení. K těmto účelům je možno využít policejních služeben, obecních úřadů apod..

1.3.4 Řízení pátrací akce v polních podmínkách bez účasti složek IZS

Jestliže je z rozhodnutí řídicího štábu zahájena pátrací akce v terénu, které se neúčastní jiné síly a prostředky než z policie, může se řídicí štáb přesunout na konkrétní

místa zásahu. Pro zabezpečení jeho činnosti je vhodné využít velitelská vozidla pořádkových jednotek, nebo jiná obdobná vozidla.

Při řízení sil a prostředků při pátrací akci v polních podmínkách využívá vedoucí řídicího štábu (velitel) pravidel a pravomocí stanovených interními předpisy a řídí všechny na místě přítomné síly a prostředky organizačních článků a služeb policie.

K efektivnímu využití sil a prostředků soustředěných k provedení pátrací akce je účelné využít v pátrací akci i síly mimo policii (např. hajné, členy Sboru dobrovolných hasičů, sportovní potápěče apod.). Jedná se o podpůrné subjekty pátrání, které není vhodné zařazovat do řídicího štábu akce.

1.3.5 Řízení společného zásahu složek IZS

Pokud zjištěné skutečnosti nasvědčují tomu, že se pohřešovaná osoba může zdržovat nebo nacházet na určitém území nebo v objektu, zejména je-li znám čas a prostor jejího pohybu, zahajuje se pátrací akce. Pokud se v průběhu pátrací akce zjistí, že je nutná účast alespoň jedné složky IZS, stanoví vedoucí řídicího štábu pátrací akce nebo nejvýše postavený funkcionář Policie České republiky, pokud štáb není zřízen, velitele zásahu složek IZS z řad příslušníků Policie české republiky.

Příslušník policie, který je stanovený jako velitel zásahu složek IZS, využívá při své činnosti v plné míře zákonné pravomoci příslušníka policie a současně pravomoci velitele zásahu stanovené ve zvláštním zákonu (§19 zákona č. 239/2000Sb. o IZS a o změně některých zákonů, ve znění zákona č. 320/2000 Sb.), zejména:

- a) koordinovat všechny složky IZS, nasazené na místě zásahu,
- b) nařídit bezodkladné provádění nebo odstraňování staveb a terénních úprav za účelem nalezení pohřešované osoby (např. vypustit rybník),
- c) vyzvat právnické nebo fyzické osoby k poskytnutí věcné nebo osobní pomoci,

- d) rozdělit místo zásahu na sektory, popřípadě úseky a stanovit jejich velitele který je oprávněn ukládat úkoly a rozhodovat o přidělování sil a prostředků do podřízenosti velitelů sektorů a úseků. (1)

1.3.6 Zásady koordinace složek IZS při společném zásahu

Zásady koordinace složek IZS při společném zásahu jsou uvedeny ve vyhlášce ministra vnitra č. 328/2001 Sb. ze dne 5. září 2001 o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému ve znění vyhlášky č. 429/2003 Sb.

Obr. 1 Pátrací skupina složek IZS

1.3.7 Mimořádné události pro tuto typovou činnost a vymezení záchranných a likvidačních prací

Za záchranné práce složek IZS se považují veškeré činnosti v lokalizovaném prostoru směřující k nalezení osoby a poskytnutí jí zdravotní péče, přičemž činnost probíhá nepřetržitě.

Za likvidační práce složek IZS je možné považovat pátrací akce po ostatcích oběti mimořádné události. Jestliže je téměř s jistotou zřejmé, že osoba pohřešovaná po mimořádné události není živá (např. osoba, která zmizela ve vodě před svědky po uplynutí cca 1 hodiny apod.), mění se pátrání po pohřešované osobě podle této typové činnosti na pátrání po tělesných ostatcích. Vlastní technika provedení pátrání je obdobná, pátrání je ale možné přerušovat. K provedení likvidačních prací při pátrání je

možné dále využívat i speciální síly a prostředky složek IZS, které se při záchranných pracích nevyužívají, např. potápěči nebo vyčerpávání studní hasiči apod.

1.3.8 Pátrací akce související se zimní horskou rekreací v terénu nebo s vodní rekreací

Pátrací akce zřejmě související se zimními sportovními aktivitami v horských terénech organizují a zabezpečují členové Horské služby o.p.s. (profesionální HS ČR) ve spolupráci se členy Horské služby ČR o.s. (dobrovolnická HS ČR) podle vlastních postupů a zkušeností. Obdobně rychlý zásah při pátrání po osobě, u které je možnost nebezpečí utonutí, zajišťují samostatně a neprodleně členové Vodní záchranné služby Českého červeného kříže (VZS ČČK) na těch nádržích, kde je VZS ČČK zřízena a má obvykle stálou stanici nebo stanoviště. V těchto případech HS ČR resp. VZS ČR zahajují pátrání z vlastní iniciativy přičemž rychlost zahájení je prvořadou prioritou, oznámení dalším orgánům je sice nutné, ale nikoliv v první řadě. Působnost k pátrání po osobách a věcech patří výlučně Policii ČR, z toho důvodu je povinností HS ČR v jednotlivých oblastech mít s Policií ČR dohodnut způsob oznamování akcí operačnímu středisku Policie ČR a způsob další spolupráce (např. k dotazům v horských hotelech apod. není HS ČR bez spolupráce s Policií ČR z důvodů ochrany osobních údajů oprávněna).

Pátrací akce HS nebo VZS ČČK jsou často zásahem IZS, protože pro odvoz nalezených zraněných jsou přivolávány vrtulníky Letecké záchranné služby nebo sanitky ZZS a HS má právo vyžadovat i jiné síly a prostředky složek IZS prostřednictvím operačních a informačních středisek IZS krajů (KOPIS). Příslušnost jednotlivých oblastí HS (nejsou totožné s politickým samosprávným členěním, ale jsou geograficky členěny podle pohoří) je řešena v dohodách IZS a je známa KOPIS.

1.3.9 Charakter mimořádné události

Mimořádná událost je charakteristická tím, že:

- a) ve většině případů jsou záchranné pátrací akce v terénu organizovány na záchranu pohřešovaných malých dětí, starých nebo mentálně postižených nebo jinak zranitelných osob v případech, kdy je málo pravděpodobné pohřešování v důsledku úmyslného spáchání trestného činu,
- b) záchranná pátrací akce v terénu může být součástí vyhlášené celoplošné pátrací akce po pohřešovaných osobách, při čemž platí, že
 - pátrání po osobách je systém organizačních, operativně pátracích, administrativně evidenčních a jiných opatření k nalezení pohřešovaných osob (je to tedy složitý systém, který má nevyhnutelné administrativní procedury a z toho vyplývající časové prodlevy a náročnost),
 - je plně v kompetenci Policie ČR, která také při pátrání po osobách, které má souvislost s vyšetřováním trestné činnosti nebo jestliže není zřejmé okamžité bezprostřední ohrožení pohřešované osoby, spolupracuje při pátrání výhradně s orgány činnými v trestním řízení a na veřejnost se s žádostí o spolupráci při pátrání obrací jen za splnění zákonných podmínek,
 - Policie ČR je personálně a materiálně vybavená pro provádění pátrání po pohřešovaných osobách včetně záchranných pátracích akcí v terénu, které ovšem obvykle není schopna realizovat v potřebném rozsahu bezprostředně po oznámení;
 - Policie ČR není vybavena pro hledání osob v lavinách, pod troskami objektů nebo v podzemních krasových prostorách,
 - chybějící disponibilní síly a prostředky pro okamžité a bezprostřední zahájení záchranné pátrací akce v terénu je optimální získat v rámci IZS (policisté sice mohou vyzvat každého o pomoc při plnění úkolů policie, ale využití složek IZS garantuje pomoc vycvičených osob, které jsou zvyklé na

velitelský způsob řízení a jejich dosažitelnost je usnadněna využitím údajů vedených v poplachovém plánu IZS);

Koordinaci složek IZS při záchranné pátrací akci v terénu provádí zpravidla příslušník Policie ČR, který:

- a) současně může být členem štábu souběžně vyhlášené policejní pátrací akce po pohřešované osobě (osobách) nebo být ve stálém spojení s některým ze členů tohoto štábu. V těchto případech je mu podřízen,
- b) v případě nebezpečí z prodlení zahájí záchrannou pátrací akci v terénu kterou koordinuje (převzme velení zásahu složek IZS) a současně v případě potřeby iniciuje cestou místně příslušného okresního ředitelství Policie ČR vyhlášení pátrací akce po pohřešované osobě(osobách),
- c) má potřebné místní znalosti.

Plynoucí čas působí negativně na řešení mimořádné události, je nutný tlak na zkrácení přípravných fází a stanovení priorit ve využívání sil a prostředků, s přibývajícím časem klesá naděje na plný úspěch záchranné pátrací akce, protože plným úspěchem je jen nález živé pohřešované osoby – zajišťování stop, hledání případných ostatků pod hladinou vody apod. sice nelze pominout, ale nejedná se o bezprostředně nutné priority.

Na řešení mimořádné události je obvykle velmi citlivá veřejnost, zejména v případech hledání ztracených dětí, z toho důvodu je nutné projevovat rozhodnost v nasazování sil a prostředků, vyčkávání na posily nebo šetření není na místě.

Akce složek IZS v terénu jsou náročné na vzájemnou komunikaci, pokud spojovací prostředky složek IZS nejsou plně kompatibilní, je nutné věnovat spojení nejvyšší pozornost.

1.3.10 Činnost složek IZS při zásahu

Zjednodušený schematický algoritmus činností, které Policie ČR koordinuje při záchranné pátrací akci v terénu je přiložen k tomuto společnému listu. Složky IZS jsou při své činnosti trvale koordinovány velitelem zásahu (zpravidla Policie ČR), na jehož příkaz plní jednotlivé úkoly:

- a) samostatnou činností složky nebo několika složek pod velením velitele nebo vedoucího složky (např. prohledání trosek nebo jeskyní, odčerpávání a prohlídka studní apod.), nebo
- b) v přímé součinnosti s policejními silami a prostředky pod velením příslušníka Policie ČR (pohyb kynologů před rojnicí, lezci v Policejním vrtulníku apod.), nebo
- c) členové složek IZS jsou jednotlivě začleněni přímo do policejních rojnic pod velení velitele rojnice.

VELITEL ZÁSAHU

Velitel zásahu může na místě zřídit štáb velitele zásahu, do kterého povolá zejména:

- a) příslušníka nebo člena některé složky IZS odpovědného za spojení,
- b) velitele jednotky požární ochrany nebo funkcionáře HZS ČR s právem přednostního velení,
- c) vedoucího střediska HS ČR nebo VZS ČČK pokud jsou hledány jen tělesné ostatky oběti,
- d) vedoucího skupiny Báňské záchranné služby nebo speleologické záchranné služby při záchraně osob, které se pravděpodobně nacházejí v podzemních prostorech,

- e) další právnické nebo fyzické osoby potřebné k řešení mimořádné události, zejména osoby odpovědné za správu lesa při pátrání v souvislých lesních porostech,
- f) v případě, že je záchranná pátrací akce lokalizována do prostoru, ve kterém je pro bezpečný pohyb osob nezbytný speciální výcvik a speciální vybavení (např. lavinová pole, lezecké terény apod.) je stanoviště velitele zásahu nebo štábu velitele zásahu zvoleno na přístupném místě, s přihlédnutím k meteorologickým podmínkám a komunikačním možnostem.

1.3.11 Odpovídající stupeň poplachu IZS

Vzhledem k tomu, že je místo zásahu je nutné členit na sektory a úseky, je optimální vytvořit štáb velitele zásahu vzhledem k tomu, že jsou často využívány i síly a prostředky ostatních složek IZS. Odpovídajícím stupněm poplachu je nejméně 2. stupeň poplachu, často 3. stupeň poplachu (§ 22 a 23 vyhlášky č. 328/2001 Sb.).

ČASOVÉ VYMEZENÍ SPOLEČNÉHO ZÁSAHU ŘEŠENÉHO PODLE TÉTO TYPOVÉ ČINNOSTI

Za ukončení společného zásahu složek IZS je považován okamžik, kdy velitel zásahu rozhodne o ukončení zásahu z důvodů, že je:

- a) osoba nalezena a zdravotně zajištěna, nebo jsou nalezeny ostatky osoby,
- b) terén prohledán, nalezení živé osoby je vyloučeno a další pátrání by uvádělo do nebezpečí záchranáře apod.

1.3.12 Využitelné síly a prostředky složek IZS

1) Terén s možností vytváření pátracích rojnic.

a) Policie ČR

- příslušníci policie z nejbližších místně příslušných obvodních (místních) oddělení Policie ČR,
- příslušníci místně příslušné pořádkové jednotky nebo zásahové jednotky služby pořádkové policie Policie ČR správy kraje nebo Správy hl.m. Prahy, případně posílení o další vyžádané síla a prostředky (např. frekventanti ze základní policejní přípravy),
- služební psovodi se služebními psy,
- vrtulník letecké služby Policie ČR vybavený termovizí,
- výjimečně policejní inspektoři - jezdci se služebními koňmi (blízkost Prahy, Brna nebo Zlína).

b) strážníci obecních, resp. městských policí na základě součinnostní dohody s místně příslušným okresním (obvodním, městským) ředitelstvím Policie ČR nebo HZS kraje, na základě začlenění obecní, resp. městské policie do IZS kraje a nebo na základě veřejnoprávní dohody obcí v teritoriu, v němž probíhá záchranná pátrací akce,

c) Hasičský záchranný sbor ČR

- dvě až tři jednotky HZS krajů (1+5) s čerpací a vyprošťovací technikou,
- podle vyhlášeného stupně poplachu až 15 jednotek požární ochrany SDH obcí (1+3-5) vybavených čerpací technikou,

d) kynologové (pokud nejsou k dispozici psovodi a služební psi Policie ČR)

- psovodi se psy záchranných kynologických brigád, kteří jsou držiteli kynologických atestů MV se specializací k plošnému vyhledávání při pátrání po pohřešovaných osobách,
 - psovodi se psy městských policií, kteří jsou držiteli kynologických atestů MV se specializací k plošnému vyhledávání při pátrání po pohřešovaných osobách,
- osoby poskytující osobní pomoc podle zákona o IZS, které byly k jejímu poskytnutí vyzvány na základě jejich dobré místní znalosti terénu (lesníci, lesní stráž apod.),
- e) Zdravotnická záchranná služba kraje (ZZS) včetně Letecké záchranné služby
- je povolávána jen v případě úspěšného výsledku zásahu a na základě zdravotního stavu nalezené osoby, případně v případě zranění některého záchranáře.
- 2) Nepřístupný terén ztěžující nebo vylučující vytváření pátracích rojnic:
- a) skupina lezců Hasičského záchranného sboru kraje,
 - b) letecké prostředky Armády ČR nebo letecké služby Policie ČR s lezeckou skupinou,
- 3) Terén, ve kterém je potřeba vyloučit nebo potvrdit utonutí osoby ve vodním toku nebo nádrži
- a) potápěčská skupina místně příslušné zásahové jednotky pořádkové policie Policie ČR správy kraje nebo poříčního oddělení policie Policie ČR správ krajů nebo správy Policie ČR hl.m. Prahy,
 - b) skupina potápěčů příslušného HZS kraje,
 - c) potápěči místní skupiny VZS ČČK v místech, kde je zřízena,
 - d) psovodi se psy se specializací k vyhledávání při pátrání po utonulých osobách,
- 4) Podzemní prostory, dobývací prostory a krasové terény

- a) skupina Báňské záchranné služby,
- b) skupina speleologické záchranné služby.

1.3.13 Operační střediska Policie ČR

Operačního řízení pátrání po ztracených osobách v terénu se podle rozsahu pátrání a dalších okolností účastní tato operační střediska Policie ČR:

- a) operační středisko místně příslušného okresního ředitelství Policie ČR,
- b) operační středisko místně příslušné Policie ČR správy kraje,
- c) operační středisko Policejního prezidia ČR.

Vedle úkolů policie ve věcech pátrání po osobách a věcech, které operační střediska Policie ČR zabezpečují a které nejsou předmětem této typové činnosti, operační střediska Policie ČR dále:

- a) povolávají prostřednictvím KOPIS síly a prostředky z poplachového plánu IZS kraje, zejména jednotky požární ochrany, specializované služby HZS krajů (potápěči, lezci) sanitky a vrtulníky zdravotnické záchranné služby,
- b) povolávají prostřednictvím KOPIS síly a prostředky ostatních složek IZS podle potřeb velitele zásahu (např. kynology se psy záchranných kynologických brigád),
- c) vyžadují prostřednictvím KOPIS věcnou a osobní pomoc právnických a fyzických osob pro záchranné práce, přičemž pomoc určenou pro policejní činnosti vyžadují samy (viz společný list),
- d) zabezpečují veliteli zásahu potřebné údaje z policejních informačních systémů,
- e) zabezpečují na vyžádání informační podporu Horské službě nebo Vodní záchranné službě, pokud provádí vlastní záchrannou akci po zmizelé osobě bez přímé účasti příslušníků Policie ČR,
- f) zabezpečují dostatečnou a šetrnou informovanost příbuzných a blízkých o průběhu nebo výsledku záchranné pátrací akce po pohřešované osobě.

1.3.14 Krajské operační a informační středisko (KOPIS)

Oddělení krajské operační a informační středisko plní zejména následující úkoly:

- a) zabezpečuje výkon služby na krajském operačním a informačním středisku,
- b) zpracovává a zabezpečuje součinnost krajského operačního a informačního střediska HZS kraje, operačních středisek jiných složek IZS a zajišťuje součinnost složek IZS v operačním řízení,
- c) přijímá a vyhodnocuje zprávy o požárech a jiných mimořádných událostech, vysílá stanovené síly a prostředky jednotek PO a složek IZS, právnických a fyzických osob ve prospěch záchranných a likvidačních prací, zabezpečuje provoz telefonního centra tísňového volání (TCTV 112),
- d) poskytuje informační podporu nasazeným jednotkám PO a složkám IZS, orgánům krizového řízení a územním správním úřadům,
- e) podílí se na shromažďování a vyhodnocení statistických údajů o požárech a událostech řešených v rámci požární ochrany a IZS,
- f) spolupracuje s povodňovou komisí, bezpečnostní radou a krizovým štábem kraje a obcí s rozšířenou působností při řešení mimořádných událostí a krizových situací,
- g) shromažďuje, statisticky vyhodnocuje a analyzuje v rámci kraje údaje o požárech, jiných mimořádných událostech, o činnosti jednotek PO a IZS, o závažných haváriích a o vyhlášených krizových stavech a technických zásazích,
- h) provádí varování obyvatelstva na ohroženém území a vyrozumění základních i ostatních složek IZS a státních orgánů a orgánů územních samosprávních celků.

POVINNOSTI (KOPIS)

Operační a informační střediska integrovaného záchranného systému jsou povinna:

- a) přijímat a vyhodnocovat informace o mimořádných událostech,

- b) zprostředkovávat organizaci plnění úkolů ukládaných velitelem zásahu,
- c) plnit úkoly uložené orgány oprávněnými koordinovat záchranné a likvidační práce,
- d) zabezpečovat v případě potřeby vyrozumění základních i ostatních složek integrovaného záchranného systému a vyrozumění státních orgánů a orgánů územních samosprávných celků podle dokumentace integrovaného záchranného systému.

Operační a informační střediska integrovaného záchranného systému jsou oprávněna:

- a) povolávat a nasazovat síly a prostředky hasičského záchranného sboru a jednotek požární ochrany, dalších složek IZS podle poplachového plánu nebo podle požadavků velitele zásahu,
- b) vyžadovat a organizovat osobní a věcnou pomoc podle požadavků velitele zásahu,
- c) provést při nebezpečí z prodlení varování obyvatelstva na ohroženém území.

Obr. 2 Pracoviště KOPIS

TELEFONNÍ CENTRUM TÍŠŇOVÉHO VOLÁNÍ (TCTV)

TCTV 112 je vybaveno 4 hlavními a 2 záložními pracovišti pro příjem a odbavování tísňových především cizojazyčných hovorů z celé ČR. Operátoři, kteří obsluhují TCTV 112 jsou jazykově vybaveni pro komunikaci v anglickém nebo německém jazyce. Softwarová podpora umožňuje příjem volání i v dalších jazycích.

Aplikace TCTV 112 disponuje možností datového i hlasového přenosu informací pro operační střediska všech složek IZS. Data jsou získávána především přenosem od operátorů (lokalizace a identifikace volajícího), dále pak vytěžením samotného volajícího operátorem (klasifikace typu, rozsah a okolní vlivy události), následuje určení složky popř. složek, kterým jsou tato data zaslána k řešení.

V případě příjmu typických volání, která jsou určena výhradně pro jednu složku tj. nepředpokládá se součinnost více složek IZS na místě mimořádné události je společně s daty předán i hovor způsobem zprostředkování konference volající-operátor TCTV 112 - složka IZS. Systém TCTV je systém propojení 14 TCTV 112 v celé ČR se stejnou hardwarovou i softwarovou podporou. Výhodou je 14-ti násobné zálohování příjmu tísňových volání (tísňové linky, které jsou integrovány v systému), v případě výpadku TCTV 112 je zbylých 13 center schopno odbavovat tísňová volání z postiženého území. V případě příjmu tísňového volání v jazyce, který není vlastní operátorovi, lze prostřednictvím IP telefonie přepojit hovor na volného operátora s příslušným jazykem v rámci celé ČR. (2)

Obr. 3 Operátor KOPIS

1.3.15 Ukončení pátrání

Jak již bylo dříve uvedeno, cílem pátrání je nalezení hledaného objektu, což znamená konec pátrací činnosti. Kromě toho může pátrání skončit také bezpečným zjištěním, že hledaný objekt je nedostupný. Postup po nalezení objektu je odvislý od důvodu, ze kterého bylo pátrání vedeno. U hledané osoby nastává po jejím vypátrání zadržení popřípadě zatčení, která jsou provedena podle obecně platných právních předpisů. V úvahu přichází také předvedení osoby k nejrůznějším úkonům nebo vyzvání k podání vysvětlení. S pohřešovanými osobami se po jejich vypátrání sepíše záznam o podání vysvětlení, v němž se mimo jiné prověří, zda na osobě nebyla spáchána trestná činnost.

Vypátrání osoby se neprodleně sděluje útvaru policie, který pátrání vyžádal a také útvaru, který pátrání vyhlásil. Ten také musí pátrání odvolat. Na tomto místě je třeba uvést, že je nutné rovněž uvědomit útvary, které se připojily k již vyhlášenému pátrání, a které s hledanou osobou chtějí provést potřebné úkony.

Pátrání lze také přerušit, a to v případě, je-li věrohodně zjištěno, že osoba, po níž je pátráno, zemřela a nebyla nalezena mrtvola nebo v případech, kdy soud prohlásil osobu za mrtvou. Pátrání se rovněž přeruší, jestliže se osoba prokazatelně zdržuje v cizině, a nelze dosáhnout jejího vydání do České republiky.

1.4 Využití speciálních prostředků

1.4.1 Použití vrtulníku

Pro zvýšení efektu pátrací akce po pohřešovaných osobách je možné v jejím průběhu využít i vrtulník. Vrtulníky disponuje Letecká služba Policie České republiky s celorepublikovou působností a také vrtulníkové letky Armády České republiky. V mnoha případech se však s využitím vrtulníku dlouho váhá a tyto bývají nasazeny až se značným opožděním. Všeobecně je považováno nasazení vrtulníku za velmi

nákladné, a proto velitelé akcí toto rozhodnutí odkládají. Tento názor však není úplně správný a naopak je pravdou, že včasné nasazení vrtulníku může být levnější, než nasazení mnoha aut a jiných prostředků. Další výhody jeho použití jsou zřejmé. Jednak je nespornou výhodou možnost propátrání obrovského prostoru v krátkém čase a také je zde zřejmý vliv na hledanou osobu. Ta se při zjištění nasazení vrtulníku buď schová a nebo naopak na sebe upozorní.

Pro zvládnutí pátrací akce s vrtulníkem musí velitel pátrací akce znát základní způsoby pátrání z vrtulníku, a proto se o nich nyní v základní rovině zmíním.

Základní způsoby pátrání z vrtulníku:

- a) přímé vizuální pátrání - tento způsob je nejpoužívanější a zejména v rovinatých a přehledných terénech, dobré výsledky jsou možné také nad zasněženým terénem, na němž jsou dobře viditelné trasologické stopy,
- b) vizuální pátrání s nočním světlometem - v nočních hodinách lze na vrtulnících použít silný noční světlomet, přičemž pozorování probíhá opět vizuálním způsobem. Dobrých výsledků lze tímto způsobem dosáhnout v případech, kdy je rozsah pátrání malý nebo jestliže byl výskyt objektu pátrání upřesněn,
- c) pátrání s využitím zařízení FLIR - toto optoelektronické zařízení umožňuje snímání a uchování barevného obrazu nebo obrazu rozdílu tepelných hodnot a je označováno jako termovize. Tento způsob je velmi účinný zejména v chladnějším období nebo v denní době bez přímého slunečního svitu. V noci je možné kombinovat zařízení FLIR s nočním světlometem.

Faktory ovlivňující nasazení vrtulníku:

- a) včasnost nasazení - použití vrtulníku musí následovat bez větší prodlevy od zahájení pátrací akce,
- b) základní informace a úkoly pro posádku vrtulníku - kvalita a úplnost informací předaných dispečinku letecké služby výrazně ovlivňuje jak rychlost zásahu, tak i volbou vhodného typu vrtulníku a jeho vybavení,

- c) předletový rozbor situace - jedná se o součinnostní a upřesňující dohovor posádky vrtulníku, velitele pátrací akce a pátračů vyčleněných pro pátrání z vrtulníku,
- d) spojení - základním předpokladem pátrání z vrtulníku je permanentní oboustranné spojení posádky vrtulníku s pozemními silami,
- e) osoba pátrače ve vrtulníku - pro pátrání jsou důležité schopnosti policisty zařazeného jako pátrače do vrtulníku,
- f) využití doplňkové techniky - velitel pátrací akce musí správně rozhodnout o použití již zmíněné techniky. (13)

1.4.2 Možnosti vrtulníku

Vzhledem k tomu, že nasazení vrtulníku je v současné době velmi časté, rád bych níže uvedl, jakými typy vrtulníku Letecká služba Policie ČR disponuje, a jaké jsou možnosti jejich využití.

V současné době jsou u letecké služby provozovány tři typy vrtulníků ve dvou hmotnostních kategoriích. Typová a početní skladba jednotlivých hmotnostních kategorií je následující:

- a) lehká kategorie:
 - typ Eurocopter Bo 105 CBS 2 ks
 - typ Eurocopter EC 135 T2 3 ks
- b) střední kategorie:
 - typ Bell 412 HP 4 ks
 - typ Bell 412 EP 1 ks

Vrtulníky Bo 105 CBS jsou u letecké služby provozovány od května 1991. Jde o vrtulníky německé výroby, které se využívají především pro hlídkovou činnost

a výcvik. Jeden z těchto vrtulníků, vybavený speciální zdravotnickou nástavbou, plnil od roku 1993 úkoly na středisku letecké záchranné služby v Hradci Králové.

Vrtulník lehké hmotnostní kategorie EC 135 T2 je vhodný pro základní policejní nasazení a záchrannou činnost s vysokou mírou bezpečnosti a spolehlivosti v provozu. Vrtulníky jsou vybaveny špičkovými palubními a navigačními přístroji pro lety za ztížených povětrnostních podmínek a pro lety podle přístrojů. Jeho parametry plně odpovídají evropským leteckým předpisům. Vrtulník vyrábí firma Eurocopter.

Postupně do roku 2008 bude dodáno osm těchto vrtulníků, tři vrtulníky v sanitní verzi, která umožňuje přepravu dvou členů zdravotnického personálu a jednoho ležícího pacienta, další čtyři vrtulníky budou vybaveny pro provádění policejních leteckých činností, dále záchranných a evakuačních prací ve spolupráci s HZS ČR a dalšími subjekty působícími v IZS. Jeden vrtulník bude dodán v univerzální variantě.

Vrtulníky střední hmotnostní kategorie Bell 412 HP jsou velmi univerzální a vhodné pro převážnou většinu policejních zásahů, evakuaci ohrožených osob a záchranné akce. Výkonnější verze Bell 412 EP je nasazována především na akce, kde situace vyžaduje týmovou práci a v akci či ohrožení je větší počet osob. Vrtulníky jsou vybaveny pro lety ve složitých meteorologických podmínkách. Lze je vybavit výkonným policejním, zdravotnickým nebo záchranným vybavením.

Vrtulníky Bell 412 jsou americké výroby, u letecké služby jsou v provozu od roku 1993. Jde o nosný typ vrtulníku Ministerstva vnitra. Vrtulník s policejním vybavením zajišťuje nepřetržitou 24hodinovou pohotovost pro jakoukoliv policejní, zásahovou či záchrannou akci po celém území České republiky, vrtulník v sanitní verzi od srpna 1993 až do dnešních dnů plní úkoly na středisku letecké záchranné služby v Praze.

Pro policejní činnost jsou vrtulníky Bell 412 HP vybaveny klasickou videokamerou a kamerou pro snímání obrazu v tepelném spektru včetně přenosu obrazu na pozemní pracoviště. Vnější reproduktory se sirénou umožňují reprodukci hlasových pokynů nebo spuštění policejní sirény.

Při záchranných činnostech využívají záchranáři palubních jeřábů vrtulníků BELL 412 HP či EP nebo podvěsného háku pod trupem vrtulníku pro zavěšení záchranné sítě, přepravu nákladu nebo vaku na vodu při hašení požárů. Vrtulníky jsou vybaveny monitorovacím systémem pro vyhledávání nouzového signálu na kmitočtu 121,5 MHz a 243 MHz.

Pro speciální letové úkoly plněné v nočních hodinách využívají posádky brýle pro noční vidění. Přesnou polohu vrtulníku v neznámém terénu umožňuje stanovit digitální pohyblivá mapa, která využívá digitalizované mapové podklady různých měřítek a údajů z GPS. Pro práci v nočních hodinách jsou všechny vrtulníky vybaveny silnými pátracími světly.

Po dvanácti letech provozu vrtulníků Bell 412, jejich každodenním pohotovostním provozu, nasazení v těch nejnáročnějších podmínkách a situacích, lze jednoznačně určit jejich rozhodující roli a význam v bezpečnostním a záchranném systému České republiky a potvrdit jejich kvalitu a spolehlivost. V nejbližší době budou vrtulníky Bell 412 postupně procházet nejvyšší revizí po 5000 hodinách provozu. V současné době je projednávána přestavba jednoho staršího vrtulníku Bell 412 HP na nový model EP uzpůsobený pro práci speciálních policejních a záchranných týmů a letecké hašení. Nadále se počítá s jejich dalším dlouhodobým provozem. V návaznosti na dodávky nových lehkých vrtulníků dojde k uvolnění vrtulníků střední hmotnostní kategorie pro zkvalitnění přípravy a nasazení ve spolupráci se speciálními policejními a záchrannými týmy. (10)

1.4.3 Taktika použití vrtulníku

PÁTRÁNÍ PO PŘÍMÉ DRÁZE LETU

Používá se při pátrání podél komunikace, podél břehů vodních toků, podél státní hranice apod. Využívá se pátrání jedním směrem nebo pátrání s návratem.

PÁTRÁNÍ PO ROVNOBĚŽNÉ DRÁZE LETU

Používá se při pátrání v rovném a širokém prostoru a pokud se požaduje jednotné pokrytí prostoru. Vrtulník přelétává po stejně vzdálených rovnoběžných drahách od jednoho konce prostoru k druhému v předem zvolené výšce.

PÁTRÁNÍ PO VLNITÉ DRÁZE LETU

Tato metoda se využívá při úzkém, dlouhém nebo rovném prostoru pátrání. Vrtulník létá stejně jako v předchozím případě v předem zvolené výšce, s tím rozdílem, že létá ve vlnité dráze letu.

PÁTRÁNÍ VE ČTVERCI

Používá se pokud je objekt pátrání v malém prostoru. Využití této metody je vhodné v pokrytém rovinném terénu.

PÁTRÁNÍ PO VRSTEVNICÍCH

Tato metoda se využívá při pátrání v údolí a na horských svazích. Využívá se pokud náhlé změny výšek znemožňují použití jiných metod pátrání. Pátrání se zahajuje ve výšce nad nejvyšším vrcholem a spirálově se sestupuje obléváním po vrstevnicích směrem dolů.

PÁTRÁNÍ V SEKTORECH

Tato metoda se využívá, pokud je známa poloha objektu ve vymezeném prostoru. Prostor se rozdělí na jednotlivé sektory, které se postupně propátrávají.

Jednotlivé metody jsou metodami základními a většinou se vzájemně kombinují, tak aby pátrání bylo co nejefektivnější vzhledem k charakteru terénu a objektu pátrání.

Při letu pokud to situace dovoluje se musí létat v zatáčkách a obraty při pátrání provádět s pravobočným náklonem, aby pozorovatel na předním sedadle neměl zakrytý výhled. (5)

Obr. 4 Vrtulník Bell 412

1.4.4 Pátrací akce za využití služebních psů

O další velmi důležité služební pomůcce, o které bych se zmínil, je využití služebních psů při pátrací akci. Služební pes je významnou složkou při pátrání zejména po přestárlých osobách a dětech. Při prováděné činnosti je třeba mít na zřeteli, že se může jednat o duševně nemocnou osobu nebo dítě, které se ztratilo v určitém prostoru z důvodu ztráty orientace, strachu z potrestání rodiči a v neposlední řadě má snahu se úmyslně skrýt. Při pátrací akci lze využít služebních psovodů se služebními psy soustředění ve výcvikových střediscích odboru služební kynologie a hipologie Policejního prezidia České republiky. Jsou-li do akce začleněni i psi ostatních složek Integrovaného záchranného systému nebo organizací, je vhodné služební psy policie nasazovat odděleně.

Psovodi se služebními psy jsou zejména při malém počtu psů nasazováni jako záloha k operativnímu využití podle situace a potřeby velitele pátrací akce. V případech dostatečného počtu je jejich část zařazena do pátracích skupin před rojnicí nebo v záloze za prováděnou rojnicí. Pátrání v blokové prostoru se provádí zpravidla následovně:

- a) současným postupem pátracích skupin v jednom směru v přidělených pásmech,
- b) vstřícným postupem pátracích skupin ve stanovených pásmech na čáru setkání,

- c) současným postupem pátracích skupin ke středu blokováného nebo vyhrazeného prostoru ve stanovených sektorech,
- d) postupným pátráním pátracích skupin po jednotlivých pásmech (směrech) s vhodně rozmístěnými hlídkami mezi pásmy (směry), zvláště v horském terénu.

Pátrání současným postupem pátracích skupin v jednom směru a v přidělených pásmech se provádí v uzavřeném nebo vyhrazeném prostoru pátracími skupinami, jejichž počet se sestava se určuje podle velikostí prostorů a závažnosti daného případu, tomu by měla odpovídat i výstroj použitých sil. Tento druh je základním, nejpoužívanějším a nejbezpečnějším způsobem pátrání. Používá se hlavně v nepřehledném a členitém terénu, nejčastěji v případě, kdy je k pátrání dostatečně dlouhá doba za denního světla, a je předpoklad, že akce bude do setmění skončena.

1.4.5 Zásady pátrání po stopách pro služební psy policie

- a) Pro tento druh pátrání je třeba, aby každá hlídka nebo skupina pátrání byla řádně velitelem předem instruována, jak při pátrání postupovat, aby nedošlo k poškození stop a vytvoření dobrých podmínek pro použití pátracího služebního psa,
- b) hlídka nebo skupina je povinna zachovat stopy v původním stavu, nepřekryté jiným pachem, toto je zásadní předpoklad pro úspěšné využití služebního psa,
- c) aby nedošlo ke ztrátě nebo záměně stop, je třeba věnovat pozornost na jejich typické znaky, např. tvar otisků podrážky, tvar chodidla, délka kroku apod.,
- d) při ztrátě stopy provádí hlídka důkladnou prohlídku kolem místa, kde stopu ztratila do vzdálenosti nejméně 100 metrů. Po nalezení stopy pokračuje v pátrání,
- e) při ztrátě stopy u vodního toku, propátrávají se pozorně oba břehy po proudu i proti proudu,

- f) při propátrávání po stopách se prohlíží nejblíže úkryty na ose postupu, aniž by došlo ke zpomalení pátrání,
- g) zjistí-li hlídka přítomnost hledané osoby, učiní nezbytná opatření, skutečnost ihned hlásí veliteli k provedení další činnosti. (1)

1.4.6 Využití koní

Významnou složkou v pátrání po pohřešovaných osobách, zejména přestárlých osobách a dětech, je využití služebních koní, kteří jsou schopni ve velmi krátkém časovém období obsáhnout velkou část plánovaného území k propátrání.

Jezdci se služebními koňmi jsou nasazováni k operativnímu využití podle situace a potřeby pátrací akce. Vzhledem k rychlejšímu postupu služebních koní jsou zařazovány do pátracích skupin před rojnici nebo v případě dostatečného počtu samostatně.

Obr. 5 Policisté na koních

1.4.7 Využití potápěčské činnosti

Potápěčskou činnost provádějí příslušníci policie zejména za účelem pátrání po utonulých (pohřešovaných) osobách, věcech pocházejících z trestné činnosti nebo kterými byla trestná činnost spáchána, dále při záchraně tonoucích osob, bezpečnostních opatřeních a akcích, živelních pohromách, při plnění úkolů v součinnosti se správními úřady, právníky a fyzickými osobami, a výcviku policistů k této činnosti. Výkon potápěčské činnosti je podrobně upraven interně řídicím aktem, kterým je Závazný pokyn policejního prezidenta č. 83/1999, který upravuje organizaci a výkon u útvarů, přípravu, výcvik, zdravotnické a materiální zabezpečení a spolupráci s potápěči jiných organizací.

Při pátracích akcích pro záchranu osob je možné využít potápěče složek IZS, zejména potápěče HZS krajů.

Obr. 6 Potápěč Policie ČR

1.4.8 Kriminalistické metody využitelné při pátrání

1) DAKTYLOSKOPIE

Kriminalistická daktyloskopická expertiza je využívána pro potřeby odhalování, objasňování a vyšetřování trestních věcí, mimořádných událostí a pro plnění dalších úkolů policie.

Zkoumání vychází z poznání, že:

- a) nejsou na světě dva lidé, kteří by měli stejné obrazce papilárních linií,
- b) obrazce papilárních linií u lidí zůstávají po celý život relativně neměnné,
- c) papilární linie jsou neodstranitelné, není-li odstraněna zárodečná vrstva kůže.

Objektem zkoumání jsou daktyloskopické stopy. Daktyloskopická stopa je každý otisk nebo vtisk prstu, dlaně nebo bosého chodidla obsahující papilární linie, který vznikl dotykem s předmětem schopným jeho obraz nebo tvar po určitou dobu uchovat.

Zajišťování daktyloskopických stop na MČ nám umožňují tyto prostředky:

- a) mechanické (různé typy daktyl.prášků, štětců, aplikátorů, atd.),
- b) chemické (Ninhydrin, jodové páry, kyanoacrylátové páry, apod.),
- c) optické (fotoaparát - zejména makrofotografie, UV, apod.),
- d) samozřejmě je možné stopu na MČ zajistit IN-NATURA.

Z mechanických prostředků uvedu ty, které se používají na místě činu u některých kriminalistických techniků okresních ředitelství velmi málo či zřídka kdy, i když jsou účinné.

- a) prášky typu UV (fluorescenční) nemagnetické (aplikace pérovními štětci, štětci ze skelnými vlákny tzv. Zephyr, štětci s uhlíkovými vlákny), magnetické (aplikace magnetickými aplikátory, možno i tzv. přesýpací metodou-tzn. prášek je lžičkou sypán na povrch zkoumaného předmětu a poté sklepán z povrchu tohoto předmětu zpět do dózy - tyto prášky jsou vhodné na umělé hmoty, sklo a nesavé lesklé povrchy,
- b) bílý prášek HI INTENSITY PORCELAIN WHITE vhodný zejména na tmavé umělohmotné povrchy, zejména termoplasty,
- c) zlatý prášek AUROPODIUM Cat.No 44 vhodný zejména na bakelitové kliky a štítky dveří, termosety, kůže a koženku.

Z chemických prostředků:

- a) na staré zaschlé stopy či stopy mokré (láhev ve vodě) lze použít prostředek WET-PRINT,
- b) používat pouze na nesavé materiály.

Optické prostředky se používají nejen k zadokumentování MČ, ale v daktyloskopii k fotografování stop. Jde zejména o stopy prašné, v prachu, mastné a plastické.

Lze také daktyloskopickou stopu sejmut na tzv. čistou daktyloskopickou folii (černou) a poté ji fotografovat v šikmém nasvětlení. Stopa se na povrchu folie po nasvětlení tzv. "rozsvítí". Samozřejmě se před sejmutím na čistou folii stopa nenaprašuje žádným práškem.

SNÍMÁNÍ OTISKŮ PRSTŮ A DLANÍ Z MRTVOL

Je možno snímat otisky prstů ze zárodečné vrstvy kůže, pokud je tato vrstva nepoškozena. Jde o to, že se odstraní poškozená kůže a prst se omyje a osuší. Poté se postupuje stejně jako u nepoškozených prstů (načernění povrchu a sejmutí otisku na papír vložený do daktyloskopické lžice-bez odvalení prstu) .

Také je možno (pokud je odloučena kůže z prstu a zůstává spojena s nehtem) tuto kůži odebrat z prstu a připravit ji k odlití do Lukoprénu. To za předpokladu, že je kůže nepoškozena. Před odlitím možno kůži nastříknout lehkou vrstvou silikonového oleje. Poté se provede odlitek. Z odlitku se odstraní kůže a negativní forma vzniklá odlitím se vyčistí pomocí lihu. Odmaštěné papilární linie na odlitku se daktyloskopickou černí načerní tak, že si vezmeme operační (či latexové) rukavice a nanese dotykem do černě na skle tuto čern na uvedené papilární linie. Poté je již snadné papilární linie fotografovat na reprodukčním stole. Fotografie v měřítku 1 : 1 se nalepí do příslušného políčka prstu na daktyloskopické kartě.

METODA SNÍMÁNÍ OTISKŮ DLANÍ Z MRTVOL

Dlaň mrtvoly se omyje, vysuší a válečkem s čerstvě nanesenou daktyloskopickou černí se dlaň načerní. Poté je možno otisk dlaně místo na papír, sejmut na bílou daktyloskopickou folii a zakrýt krycí slídou. Jde o postup při kterém je menší pravděpodobnost sešinutí otisků dlaní.

Provádí se tak, že si bílou daktyloskopickou folii bez ochranné slídy položíme do vlastní dlaně a bílou folii vtiskneme do dlaně mrtvoly a to od spodní části dlaně mrtvoly k prstům uvedené ruky. Poté opatříme folii ochrannou slídou.

AFIS 2000

K identifikaci osob, neznámých mrtvol a stop z místa činu se používá automatizovaný daktyloskopický identifikační systém AFIS 2000, jehož centrální část s databázemi otisků prstů a stop je u odboru daktyloskopie Kriminalistického ústavu Praha.

Automatizovaný daktyloskopický identifikační systém přispívá k automatizaci určitých částí procesu spojeného s identifikací osob metodou kriminalistické daktyloskopické expertizy. Finále tohoto procesu však završí člověk - kriminalistický expert (znalec) podáním znaleckého posudku nebo odborného vyjádření, která mají právní normou přesně stanovenou formální a obsahovou stránku.

Daktyloskopická identifikace se provádí zjišťováním vlastností ztotožňovaného a ztotožňujícího objektu a jejich vzájemným srovnáváním (komparací) s cílem jejich identifikace. Tedy vzájemným srovnáním stopy s otisky známých osob evidovaných v daktyloskopických registracích, osob ke srovnání účelově daktyloskopovaných a nebo s daktyloskopickými stopami.

Důležitá je kvalita vyhotovení otisků a správné a bezchybné vyplnění daktyloskopických karet osob zařazených do centrální sbírky. Nekvalitní otisky nelze do systému zavést. Kvalitně vyhotovené otisky zvyšují úspěšnost při vyhledávání.

V systému AFIS 2000 nelze porovnávat daktyloskopické stopy vytvořeny otiskem jiné části prstu než prvním článkem, s otisky dlaní, druhých a dalších článků prstů a se stopami u kterých nelze určit jakou částí ruky byly vytvořeny.

2) GENETIKA

Předmětem genetické expertizy je analýza deoxyribonukleové kyseliny "DNA" biologického materiálu lidského původu. Možnosti použití analýzy DNA jsou při identifikaci pachatele trestného činu v případě, že zanechal na místě činu biologické stopy. Deoxyribonukleová kyselina (DNA). Metody jejího zkoumání umožňují až individuální identifikaci osob. Dále lze jednoznačně určit pohlaví, ale ne věk.

Zkoumat lze krev, sliny, ejakulát, tkáň, vlasy, zuby atd., pokud v nich není DNA degradována např. vysokými teplotami.

Srovnávací vzorky pro analýzu DNA jsou:

- a) bukání stěr
- b) vzorek tekuté krve

Pro potřeby laboratoře analýzy DNA je vhodněji zajistit a předložit ke zkoumání bukání stěry.

BUKÁNÍ STĚR

Před odběrem bukálního stěru nesmí osoba, která poskytuje srovnávací vzorek z ústní dutiny dvacet minut před provedením odběru jíst ani pít. Před odběrem je nutné vyplnit štítky dvou sterilních plastových zkumavek s tampóny (příjmení, jméno, datum narození, rodné číslo, datum odběru). Do průvodní dokumentace (dožádání) se uvede pohlaví, dále je vhodné uvést i populační typ (populačním typem rozumíme příslušnost lidského jedince k populaci z hlediska etnického např. euroasijský typ, asijský typ, africký typ). Po vyjmutí tampónu a po volném zasunutí do otevřených úst osoby se provede během 10 až 15 sekund krouživým pohyb stěr z povrchu sliznice levé i pravé tváře. Tampón se vzorkem se po té vloží zpět do plastové zkumavky. Dno zkumavky musí být odstřižené, proto aby tampón mohl vyschnout.

Vzorek tekuté krve

Vzorek tekuté krve se zajišťuje zásadně ve spolupráci se zdravotnickým zařízením. V návaznosti na přístrojové vybavení biologické laboratoře a používané metodické postupy je nutné vzorky tekuté krve nechat odebrat tzv. nesrážlivým způsobem. Jedná se o naprosto běžný způsob odběru krve pro hematologická vyšetření.

Neznámé mrtvoly – odběr srovnávacích vzorků pro analýzu DNA – zásady

Pro analýzu DNA s cílem potvrdit nebo vyloučit pravděpodobnou totožnost neznámé mrtvoly se zajišťují srovnávací vzorky dle schématu.

- a) Vzorky od obou rodičů typované osoby.
- b) Vzorky od dětí typované osoby. Současně je nutné předložit vzorky od druhého z rodičů dětí.
- c) Vzorky sourozenců typované osoby. Výhodné je předložit společně vzorek alespoň jednoho z rodičů typované osoby.

IDENTIFIKACE MRTVOL NEZNÁMÉ TOTOŽNOSTI

Identifikace neznámé mrtvoly je vždy úkolem mimořádné důležitosti pro objasnění daného případu.

Po pečlivém ohledání a popsání mrtvoly, po její fotografické fixaci a fotografickém i topografickém zadokumentování místa nálezu a jeho okolí a provedení všech počátečních a neodkladných, zejména prověřovacích úkonů se mrtvola dopraví z místa nálezu na pitevnu, kde je nutno provést další úkony.

Provede se úprava mrtvoly po fotografování k identifikačním účelům, tzn. že se očistí od bláta a jiných nečistot, umyje, učeše, sešije se potrhaná nebo jinak poškozená pokožka obličeje, přiměřeně se nalíčí a fotografuje se v sedě. Další úprava obličeje mrtvoly se provede retuší na negativu. Vždy je také nutno odstříhnout několik vlasů mrtvoly, a to z obou spánků, temene a zátylku. Každý z těchto zajištěných vzorků vlasů musí být uschován odděleně spolu s označením ze které části hlavy pochází. Zhotovená

fotografie pak slouží k identifikaci neznámé mrtvoly. Identifikace může být provedena jak formou rekognice, tak i formou expertizy (jestliže to stav mrtvoly připouští). Při expertizní formě se mimo fotografie plně uplatňuje i popis mrtvoly.

V případě potřeby se zhotovuje také sádrový odlitek obličeje mrtvoly, tzv. posmrtná maska. Může být dobrým identifikačním prostředkem v případech, kdy jsou zachovány tvarové charakteristiky obličeje, ty však bývají často dotčeny posmrtnými změnami.

Pitva neznámé mrtvoly je v každém případě obligatorní, protože soudní lékař může zjistit cenné poznatky nejen k příčině smrti, ale také k identifikaci mrtvého. Budou to zejména různé vrozené vady, staré zlomeniny, amputace různých částí těla, jizvy po operacích, následky různých chorob a popřípadě i další důležité zvláštnosti, které se ve svých důsledcích projeví jako významné identifikační znaky.

O nálezu mrtvoly neznámé totožnosti se vyhotovuje evidenční karta obsahující popis mrtvoly, oděvu a věcí, které měla u sebe a vylíčení okolností za nichž byla mrtvola nalezena. Karta se zakládá do celostátní evidence neznámých mrtvol, která se neustále porovnává s evidencí pohřešovaných osob nebo pomocí daktyloskopické registrace či jinými metodami, je učinit další potřebná, zejména operativně pátrací opatření zpravidla v celostátním měřítku.

SUPERPROJEKCE

K individuální identifikaci mrtvoly lze využít též metodu superprojekce nebo Gerasimovu rekonstrukční metodu.

Pokud je k dispozici vhodná fotografie pohřešované osoby, jejíž osobní data odpovídají údajům zjištěným zkoumáním kostrového nálezu a současně lebka z kostrového nálezu, lze s úspěchem použít identifikační metodu superprojekce. Je to fotografická metoda při které se za splnění přísných antropologických požadavků komparuje navzájem obraz lebky a fotografie konkrétní osoby. Vede často k jednoznačné identifikaci člověka podle kostrového nálezu. Lze ji uskutečnit pouze

v těch případech, kdy fotografie osoby poskytuje dostatek znaků, kterých lze při komparaci využít.

Její technické provedení spočívá v překrytí obou obrazů lebky a fotografie do jiného pozitivu a ve shodné poloze. Vykazuje-li lebka i portrét v tomto spojeném zobrazení dostatečný počet shodných znaků lze předpokládat, že lebka náleží člověku zobrazenému na fotografii. Nověji se metoda uskutečňuje s použitím televizní techniky.

Obr. 7 Postup Superprojekce

GERASIMOVA METODA

Gerasimova metoda plastické rekonstrukce obličeje podle lebky vychází z tvarových charakteristik jednotlivých částí lebky na kterou jsou podle přesných pravidel nanášeny měkké části, tj. svaly, tuková tkáň a pokožka vytvořené z vhodné plastické hmoty. Zhotovený plastický model portrét slouží jako materiální podklad při individuální identifikaci pomocí poznávacích svědků. Metoda je velmi pracná a její výsledky neodpovídají vynaloženému úsilí.

Důležitým a nezbytným předpokladem úspěšného zkoumání kostrových nálezů s cílem identifikace člověka jsou i zásady jejich správného zajišťování. (11)

2 Cíle a hypotézy

2.1 Cíle práce

Cílem bakalářské práce na téma „Plán krizového řízení při pátrání po pohřešovaných osobách v rámci pravomoci Policie České republiky“ je poskytnout základní obraz o současné podobě pátrání po pohřešovaných osobách v rámci útvarů Policie České republiky na konkrétním případu stanovit plán postupu pátrání.

2.2 Hypotézy

Současný stav v oblasti pátrání po pohřešovaných osobách v rámci Policie České republiky je veden speciálně vyškolenými pracovníky s využitím moderní techniky a je na dobré úrovni a dostatečně legislativně ošetřen.

3 Metodika

3.1 Metodika zpracování

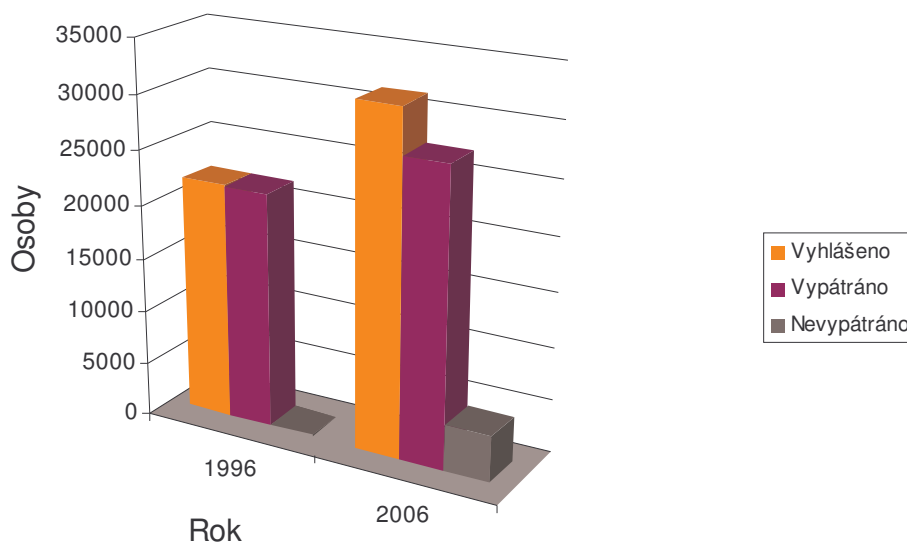
Při zpracování bakalářské práce na téma „Plán krizového řízení při pátrání po pohřešovaných osobách v rámci pravomoci Policie České republiky“ jsem použil metody analýzy právních norem, odborné literatury a dále poznatků z činnosti specialistů zabývajících se danou problematikou. V kapitole označené jako praktická část jsem se pokusil sestavit plán pátrací akce po pohřešovaném dítěti, který je sestaven na úrovni teritoriálního celku okresního (obvodního) ředitelství Policie ČR. Následující kapitola obsahuje taktiku a návod pro pátrání Policie České republiky po pohřešovaných osobách. Je samozřejmé, že nelze vytvořit univerzální návod nebo plán postupu, který by byl vhodný a využitelný pro všechny případy pátrání, protože v každém jednotlivém případě působí jiné konkrétní okolnosti, který je nutné vedení pátrání přizpůsobit.

3.2 Analýza pátrání za vybrané období

V níže uvedené části jsem se sestavil grafy. Vycházel jsem ze statistických údajů Policie ČR a předesílám, že budu analyzovat a v práci vycházet z údajů v této statistice zaznamenaných a to v letech 1996 a 2006, které vzájemně porovnáím, což podle mého názoru poskytuje solidní datový základ pro objektivní výsledek této práce. Dále srovnám pátrání na území Prahy v letech 1993 až 2002.

OSOBY V PÁTRÁNÍ CELKEM

GRAF 1 Osoby v pátrání celkem v letech 1996 a 2006

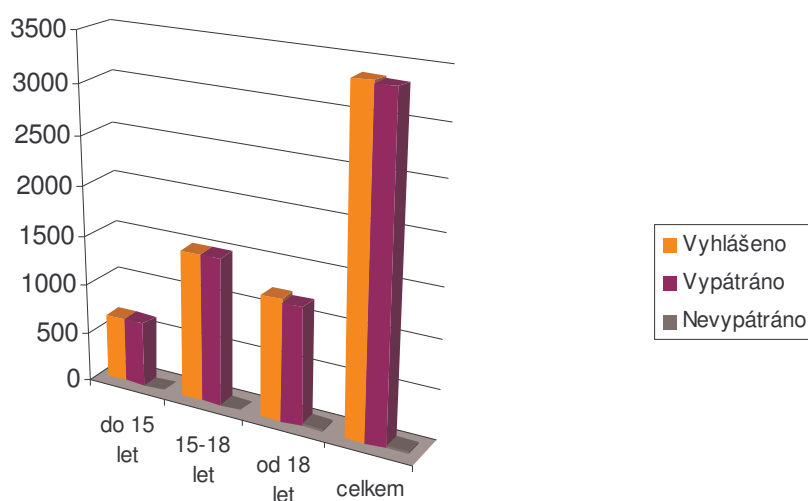
Graf 1 porovnává počty osob, po kterých bylo vyhlášeno pátrání v uvedených letech 1996 a 2006. V roce 1996 bylo v ČR vyhlášeno pátrání po celkem 22.007 osobách z toho počtu bylo 21.920 osob vypátráno a 87 osob vypátráno nebylo. V roce 2006 bylo v ČR vyhlášeno pátrání po celkem 31.548 osobách, z tohoto počtu bylo 27.279 osob vypátráno a 4.269 osob vypátráno nebylo.

Do pátrání jsou zařazeny osoby, které nějakým způsobem zajímají orgány Policie ČR. Ať už pro trestnou činnost, nebo na základě žádosti jiných subjektů. Jsou to lidé, u nichž je důvod k omezení osobní svobody na základě příkazu soudu či státního zastupitelství. Z grafu je patrné, že nárůst pátrání je značný. Jednu z příčin tohoto nárůstu bych viděl v alarmujícím nárůstu počtu příkazů k zatčení od soudů. Příkaz soud vydává v obligatorně daných případech, např. obžalovaný se nedostavuje k soudnímu jednání,

odsouzený nenastoupil výkon trestu odnětí svobody. Odsouzené osoby se na svobodě bez jakýchkoliv obav z případného postihu následně dopouštějí trestné činnosti a jsou tak mnohdy policií stíhány pro další delikty.

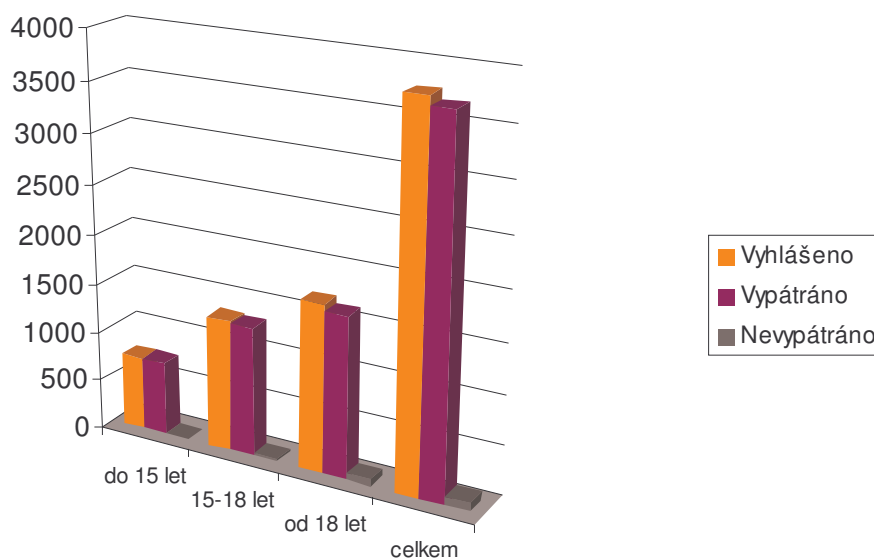
POHŘEŠOVANÉ OSOBY

GRAF 2 Pohřešované osoby v ČR v roce 1996

Graf 2 znázorňuje počty pohřešovaných osob v ČR v 1996, kdy bylo vyhlášeno celkem 3.366 pohřešovaných osob, z toho počtu bylo 652 osob mladších 15 let, 1495 osob bylo ve věku 15 až 18 let a 1219 osob bylo ve věku nad 18 let. Vypátráno bylo 3.340 osob, z tohoto počtu bylo 651 osob do 15 let, 1495 osob ve věku od 15 do 18 let a 1194 osob nad 18 let. Nevypátráno zůstalo celkově 26 pohřešovaných osob, z toho 1 osoba byla ve věku do 15 let, osoby ve věku od 15 do 18 let se podařily vypátrat všechny a 25 nevypátraných osob byla nad 18 let věku.

GRAF 3 Pohřešované osoby v ČR v roce 2006

Graf 3 znázorňuje počty pohřešovaných osob v ČR v 2006, kdy bylo vyhlášeno celkem 3.765 osob, z toho počtu bylo 742 osob mladších 15 let, 1330 osob bylo ve věku 15 až 18 let a 1693 osob bylo ve věku nad 18 let. Vypátráno bylo 3.677 osob. Z tohoto počtu bylo 736 osob do 15 let, 1311 osob ve věku od 15 do 18 let a 1630 osob nad 18 let. Nevypátráno zůstalo celkově 88 pohřešovaných osob z toho 6 osoba byla ve věku do 15 let, 19 osob ve věku od 15 do 18 let a 63 nevypátraných osob byla nad 18 let věku.

Pokud srovnáme **graf 2 a 3** můžeme konstatovat, že počty pohřešovaných osob se moc nemění. Je potřeba se spíše zamyslet, co vede zvláště malé děti k útěku z domova. Podle policejních zdrojů je motivem útěků u dětí mladších 15ti let záškoláctví, nezdary s vrstevníky, šikana, gamblerství, neomluvené hodiny, tresty ze

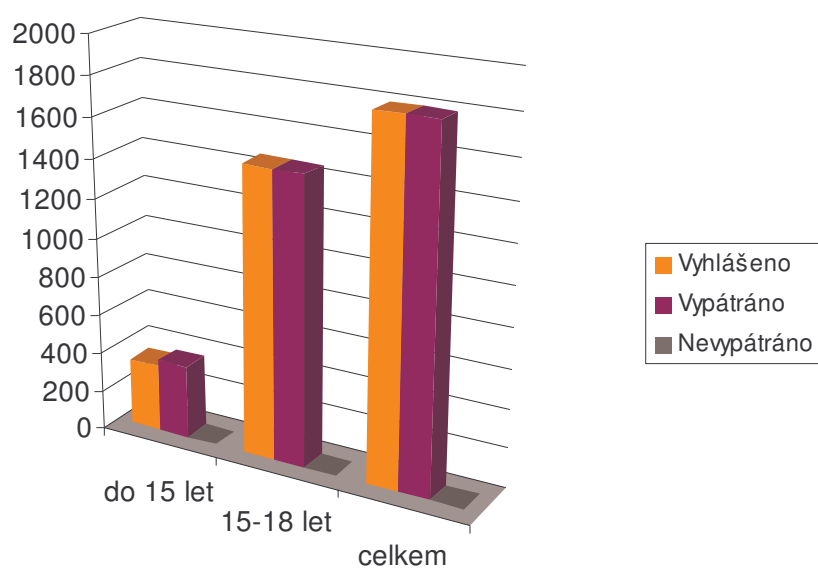
strany rodičů, drobné krádeže ve školním kolektivu, krádeže v rodinném prostředí, problémy v partnerských vztazích rodičů a týrání (smyšlené, ale i skutečné).

U starší mládeže je motivem útěku z domova neúspěch ve škole, nepřiměřené nároky rodičů, partnerské vztahy mladistvých, neshody s rodiči a jiný náhled na život a uplatnění ve společnosti. Útěkem se teenageři snaží vymanit z výchovy rodičů, získat absolutní volnost a možnost žít podle svého (party, drogy, alkohol, sex, dobrodružný způsob života apod). V současné době je pro mladistvé osoby situace ulehčena možností pohybu po státech Evropské unie bez omezení a příležitostného nebo dlouhodobého zaměstnání v zahraničí bez souhlasu rodičů.

Vzhledem k tomu, že nedospělé děti na útěku nemají finanční prostředky na obživu, nemají ubytování a nemohou si opatřit další základní prostředky k životu, velmi často se stávají kořistí a obětmi jednání dospělých osob, které na nich páchají trestnou činnost mravnostního charakteru (prostituce, pornografie, zahálčivý způsob života, pouliční kriminalita, distribuce drog, údajná práce v zahraničí – ve skutečnosti erotické kluby a další s tím spojené atd.).

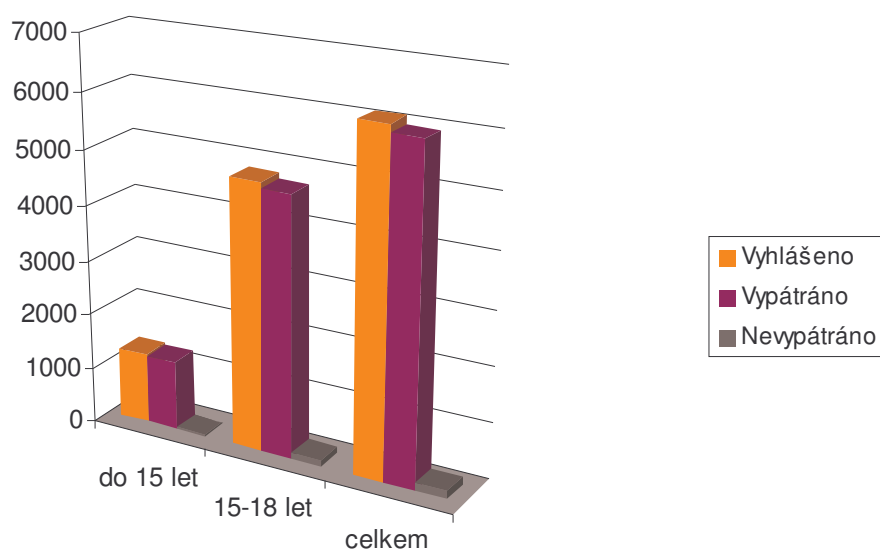
POHŘEŠOVÁNÍ SVĚŘENCI ŠKOLSKÉHO ZAŘÍZENÍ PRO VÝKON ÚSTAVNÍ VÝCHOVY V ČR

GRAF 4 Počet hledaných svěřenců v roce 1996

Graf 4 znázorňuje počet pohřešování svěřenců školského zařízení pro výkon ústavní výchovy v ČR v roce 1996. V roce 1996 bylo vyhlášeno pátrání po 1801 svěřencích, z toho počtu bylo 344 do 15 let věku a 1457 ve věku od 15 do let. V tomto roce se podařilo vypátrat všechny pohřešované svěřence.

GRAF 5 Počet hledaných svěřenců v roce 2006

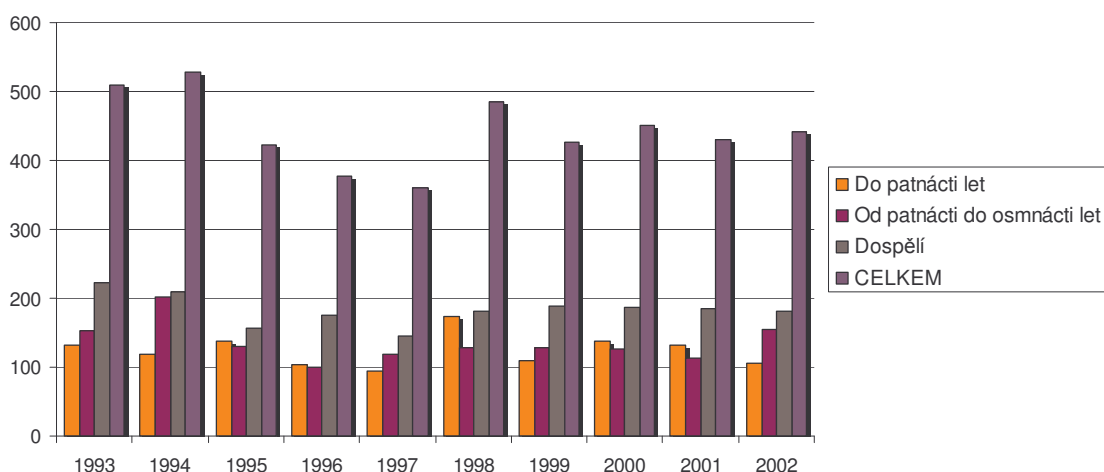
Graf 5 znázorňuje počet pohřešování svěřenců školského zařízení pro výkon ústavní výchovy v ČR v roce 2006. V roce 2006 bylo vyhlášeno pátrání po 6.118 svěřencích. Z tohoto počtu 1292 bylo do 15 let věku a 4.826 ve věku od 15 do 18 let. Vypátrat se podařilo 5.971 svěřenců, z tohoto počtu bylo 1264 svěřenců ve věku do 15 let a 4.707 ve věku od 15 do let. Nevypátráno zůstalo celkem 147 svěřenců, z tohoto počtu 28 bylo ve věku do 15 let a 118 ve věku od 15 do let 18 věku.

Je možno konstatovat, že výše uvedené **grafy 4 a 5** jsou částečně zavádějící, protože u svěřenců se často jedná o opakované útky. Podle policejních zdrojů, u mladších „útěkářů“ bývá motivem návrat do rodiny, odkud byl nezletilec umístěn do výchovného ústavu.

U svěřenců ve věku 15 – 18 let jsou hlavními motivy útěků z výchovných ústavů pro děti a mládež a diagnostických ústavů touha po dobrodružství, toulání, party, drogy, gamblerství, pouliční kriminalita, prostituce, útoky do zahraničí apod. Starší svěřenci pobyt ve výchovném ústavu chápou jako uvěznění, omezení osobní svobody a ztrátu soukromí. Odmítají se podrobit ústavnímu řádu, nerespektují návyky a nejsou ochotni se začlenit do nového kolektivu

SROVNÁNÍ PÁTRÁNÍ ZA JEDNOTLIVÉ ROKY NA ÚZEMÍ HLAVNÍ MĚSTA PRAHY

GRAF 6 Srovnání pátrání ze jednotlivé roky

Graf 6 názorně dokumentuje počty pohřešovaných osob v jednotlivých věkových skupinách, po kterých v uvedeném časovém období pátrali policisté na území hlavního města Prahy. (4) Graf 6 jsem ještě pro lepší orientaci doplnil tabulkou 1, ve které jsou uvedeny přesné počty v jednotlivých letech.

Tab. 1 Srovnání pátrání za jednotlivé roky v Praze

ROK	Do patnácti let	Od patnácti do osmnácti let	Dospělí	CELKEM
1993	133	153	223	509
1994	118	201	209	528
1995	137	130	156	423
1996	103	100	175	378
1997	95	119	146	360
1998	173	129	182	484
1999	110	128	188	426
2000	138	126	187	451
2001	133	114	184	431
2002	105	155	182	442

Tabulka 1 uvádí počty pohřešovaných osob vyhlášených do pátrání na území hlavního města Prahy. Z tabulky je patrné, že počty osob, po kterých je pátráno na území hlavního města Prahy jsou téměř neměnné.

4 Praktická část

4.1 Konkrétní případ

Dne 12. 7. 2000 v 11.00 hodin přijal operační důstojník Policie České republiky, Okresního ředitelství Tábor na lince 158 oznámení, že v době okolo 09.00 hodin se ztratil poblíž obce Všechnov chlapec ve věku 6 let a to na procházce v lese.

- V 11.02 hodin vysílá operační důstojník na místo oznámení hlídku Obvodního oddělení PČR v Táboře, která má za úkol spojit se s oznamovatelkou a zjistit prvotní přesné informace a zajistit případné stopy a místo pohřešování.
- V 11.05 je informován služební funkcionář - ředitel Okresního ředitelství v Táboře, který rozhoduje o vyhlášení policejní akce po pohřešovaném dítěti.
- V 11.07 je na Okresním ředitelství v Táboře sestaven štáb pátrací akce, kdy vedením je pověřen vedoucí I. odd. SKPV, dalšími členy štábu jsou tiskový mluvčí, analytik, kriminalista - pátrač, kriminalisté - specialisté na kriminalitu dětí a mládeže.
- V 11.15 hodin se schází štáb, kdy jsou rozděleny úkoly a to následovně:
 - je určeno místo provedení pátrací akce, je rozhodnuto, že bude zvolena blokování v pásmech, tento způsob vyžaduje méně sil a prostředků, je však náročnější na čas než ostatní způsoby pátrání. Provádí se tak, že je prostor blokování podle situace a tvárnosti terénu rozdělen systémem hlídek, bojových skupin a linií technických prostředků na pásma. Jednotlivá pásma jsou pak postupně propátrána. Rozhraní mezi pásmy musí vylučovat možnost nepozorovaného úniku pohřešované osoby do pásma, kde se nepátrá. (3)
 - kriminalista pátrač má vyžádat se souhlasem ředitele vrtulník a prověřit minulost pohřešované osoby a její rodiny v evidencích, telefonicky

prověřit nemocnice, lékařskou službu první pomoci a Rychlou záchranou službu,

- vedoucí Obvodního oddělení Tábor zajistí okamžité vyslání čtyř vozidel a 20 policistů,
 - vedoucí Obvodního oddělení Jistebnice zajistí vyslání dvou vozidel a 5 policistů,
 - vedoucí skupiny služební kynologie zajistí jedno služební vozidlo a 2 policisty se služebními psy,
 - vedoucí skupiny SKPV oddělení obecné kriminality zajistí vyslání čtyř vozidel a 8 policistů,
 - operační důstojník okresního ředitelství okamžitě vyrozumí starosty okolních obcí od místa pohřešování v okruhu 5 kilometrů a informuje je o pohřešování chlapce, předá jim popis, aby tento vyhlásili v obecním rozhlase.
 - tiskový mluvčí informuje média a požádá širokou veřejnost o pomoc při pátrání,
 - dva kriminalisté specialisté na mládež prověří rodinu a poslední styky pohřešované osoby,
 - je rozhodnuto, že spojení během akce bude radiostanicemi, je stanoven příslušný operační kanál, a volací znaky jednotlivých hlídek.
- v 11.20 hodin přichází od hlídky na místě prvotní informace o určení přesného místa, kde došlo k poslednímu výskytu chlapce a upřesnění je popisu,
 - podle časového snímku je patrné, že od pohřešování chlapce už v tuto chvíli vznikla prodleva dvě hodiny dvacet minut, proto je nutné si uvědomit, jako trasu může malé dítě za takovou dobu urazit,

- v 11.30 hodin je na mapě rozdělen úsek na sektory, kdy je rozhodnuto, že v okolí místa pohřešování se nachází rozsáhlé polnosti, které budou propátrány z přivolaného vrtulníku,
- po pachové stopě chlapce se vydají psovodi se psy a policisté v rojnicích. Dále po okolních cestách budou prováděny kontroly autohlídkou, která bude tvořena vždy jen jedním policistou,
- v 11.35 hodin jsou známy první výsledky šetření. Je zjištěno, že se jedná o chlapce ve věku 6 let, výšky 125 cm, váhy 30 kg, je znám přesný popis, po zdravotní stránce netrpí žádnou nemocí. Dále je zjištěno, že pohřešovaný pobývá na prázdninách u své babičky a dědy v obci Všechnov. V minulosti nebyl nikdy pohřešován. Babička i děda mají v obci dobrou pověst. Rodiče chlapce bydlí v Praze 3, Lupáčova 13,
- v 11.45 jsou vyhodnoceny prvotní informace a je pokračováno v pátrání,
- v 11.55 hodin začínají místo, kde došlo k pohřešování chlapce propátrávat policisté se psy, současně je utvořena za nimi rojnice z policistů,
- v 12.30 hodin přilétá vrtulník, do kterého nasedá policista, který bydlí v blízké obci a zná okolí,
- v 12.40 hodin hlásí pilot vrtulníku veliteli akce, že 2 km od místa pohřešování se pohybuje dítě, které odpovídá popisem pohřešovanému chlapci. Vzhledem k tomu, že není možno v blízkosti chlapce přistát, vrtulník zůstává ve vizuálním kontaktu do příchodu prvních policistů,
- v 12.55 hodin je oznámeno na řídicí štáb, že chlapec byl nalezen a je v pořádku,
- v 13.00 hodin je rozhoduje řídicí štáb o ukončení celé akce. Současně jsou odvolány opatření ve sdělovacích prostředcích a v okolních obcích.

Na základě výše uvedeného příkladu, kde jsem nastínil základní podobu pátrací akce, v další části ukážu možný návrh typového plánu pro velitele zásahu.

Při shromažďování materiálů pro tuto práci jsem zjistil, že policie v současné době nemá vypracovány plány pro pátrání po pohřešovaných osobách. Tuto skutečnost jsem si ověřil u specialistů zabývajících se pátráním v rámci služby kriminální policie a vyšetřování.

POSTUP VELITELE ZÁSAHU:

- 1) Po dojezdu na předpokládané místo zásahu vyhledá oznamovatele, případně jiné informované osoby a zjistí aktuální informace o pohřešování osoby. Naváže spojení s operačním střediskem PČR, informuje ho o svém stanovišti a vzájemně si s operačním střediskem PČR vymění aktuální informace. Cestou operačního střediska PČR si vyžádá potřebné mapové podklady.

zahájeno

☐

splněno

☐

- 2) Na základě dostupných informací, soustředěných sil a prostředků nebo po vyhodnocení mapových podkladů, viditelnosti, členitosti terénu a dalších okolností velitel zásahu rozhodne o způsobu provedení pátrání a velikosti prostoru, který bude prohledáván. Současně posoudí potřebu dalších sil a prostředků a jejich druh. Stanoví místo soustředění sil a prostředků (nástupní prostor), které obvykle bude sloužit i jako týlový prostor (§ 5 odst. 1 vyhlášky č. 328/2001 Sb.) a prostřednictvím operačního střediska PČR povolá
 - a) další síly a prostředky Policie ČR na místo soustředění sil a prostředků,
 - b) v případě potřeby vrtulník, současně stanoví způsob spojení a místo pro přistání vrtulníku,
 - c) další potřebné síly a prostředky cestou operačního a informačního střediska IZS.

zahájeno

☐

splněno

☐

- 3) V případě, že již probíhá záchranná akce Horské služby ČR v terénu, nepřístupném pro nevytrénované osoby nebo záchranná akce Vodní záchranné služby na vodě, naváže spojení s velitelem záchranné akce, oznámí mu svoji polohu a dále koordinuje sám nebo cestou příslušného operačního střediska vnější logistickou a jinou podporu pro probíhající záchrannou akci podle požadavků velitele nasazené skupiny a okolností zásahu.

zahájeno

☐

splněno

☐

- 4) Zajistí přímo nebo prostřednictvím operačního střediska PČR spojení s Operačním a informačním střediskem IZS kraje (dále jen „KOPIS“) a požádá o
- a) vyhlášení druhého až třetího stupně (podle počtu potřebných osob do rojnic) poplachu složek IZS,
 - b) povolání sil a prostředků složek IZS do nástupního prostoru, předem oznamuje potřebu psovodů se psy nebo potápěčů, specifikuje minimální potřebu osob pro vytváření pátrací rojnice,
 - c) oznámení starostovi místně příslušné obce s rozšířenou působností o vyhlášení třetího stupně poplachu a jeho důvodech,
 - d) zabezpečení osobní pomoci vybraných osob, u kterých je předpoklad dobré místní znalosti (lesníci, lesní stráž, zemědělství a lesní dělníci apod.),
 - e) zabezpečení spolupráce se starostou a orgány a organizačními složkami obce (zejména obecní policie), v jejímž katastru je místo zásahu, pokud s nimi již není přímo v osobním styku.

zahájeno

☐

splněno

☐

- 5) Z velitelů složek IZS, které přijíždí na místo zásahu, zřídí štáb velitele zásahu, obvykle veliteli jednotky HZS kraje uloží zabezpečit spojení a řádné označení členů štábu rukávovými páskami apod.

zahájeno ☐

splněno ☐

- 6) Je-li vrtulník Policie ČR již na místě, využije ho k prvotnímu předběžnému průzkumu místa zásahu a jeho členění a současně upřesní způsob spojení s osádkou vrtulníku.

zahájeno ☐

splněno ☐

- 7) Zabezpečí základní průzkum, při využití mapových a grafických pomůcek rozdělí prostor zásahu na úseky a sektory.

zahájeno ☐

splněno ☐

- 8) Nařídí postupné prohledávání jednotlivých úseků a sektorů postupem znázorněným v algoritmu záchranné pátrací akce v terénu. Při prohledávání prostorů dohlíží, je-li to možné, na dodržování pravidel (v souladu s Doporučenými postupy), přičemž zejména

- a) postupuje rozhodně, vyčkávání není na místě,
- b) nejvzdálenější prostory prohledává přednostně vrtulník s termovizí, k tomu v domluvě s posádkou vrtulníku volí optimální metodu vrtulníkového pátrání,
- c) likvidační práce k dokončení propátrání úseků nebo míst, kde je předpoklad nalezení jen mrtvého těla (např. čerpání studní), jsou prováděny následně až poté, co je možné postrádat příslušné síly a prostředky při záchranné pátrací akci,

- d) je vhodné zabezpečit podmínky pro odpočinek nebo střídání zasahujících osob, za tím účelem je možné průběžně povolávat prostřednictvím operačního střediska PČR resp. prostřednictvím KOPIS na místo zásahu další síly a prostředky Policie ČR resp. složek IZS.

zahájeno ☐

splněno ☐

- 9) Spolupracuje se složkami Policie ČR na místě zásahu, které se přímo neúčastní záchranných prací, ale provádí související agenturně operativní průzkum.

zahájeno ☐

splněno ☐

- 10) Po nalezení živé pohřešované osoby, přičemž zejména u dětí a nesvéprávných osob zabezpečí

- a) poskytnutí odborné první pomoci zasahujícími osobami,
- b) neprodleně prohlídku osoby lékařem nebo přivolá prostřednictvím KOPIS zdravotnickou záchrannou službu (ZZS), případně ZZS leteckou záchrannou službu,
- c) informování OS PČR, které zajistí
 - bez zbytečného odkladu informování rodiny, oznamující osoby, opatrovnického zařízení apod.,
 - informaci pro veřejnost.

zahájeno ☐

splněno ☐

11) Po nalezení mrtvého těla pohřešované osoby zabezpečí provedení prvotních a neodkladných úkonů na místě nálezu a požádá operační středisko PČR o výjezdovou skupinu (pokud nelze vyloučit možnost trestného činu) a dále zabezpečí

- a) neprodlené ohledání těla lékařem nebo podle okolností policejním lékařem,
- b) vystavení listu o prohlídce mrtvého, jestliže lékař nerozhodne o provedení pitvy (lékař je povinen oznámit úmrtí příslušnému úřadu pověřenému vedením matriky),
- c) převoz mrtvého do určeného zdravotnického zařízení, jestliže lékař při prohlídce mrtvého rozhodne o provedení pitvy,
- d) podle okolností informování OS PČR, které zajistí
 - bez zbytečného odkladu informování rodiny, oznamující osoby, opatrovnického zařízení apod.,
 - informaci pro veřejnost.

zahájeno

☐

splněno

☐

12) požádá KOPIS o odvolání poplachu složek IZS a prostřednictvím svého štábu ukončí zásah složek IZS; s veliteli jednotlivých složek domluví předání jejich dílčích zpráv o zásahu na HZS kraje.

zahájeno

☐

splněno

☐

13) Dokončí potřebnou dokumentaci pátrací akce a následně zprávu o zásahu složek IZS.

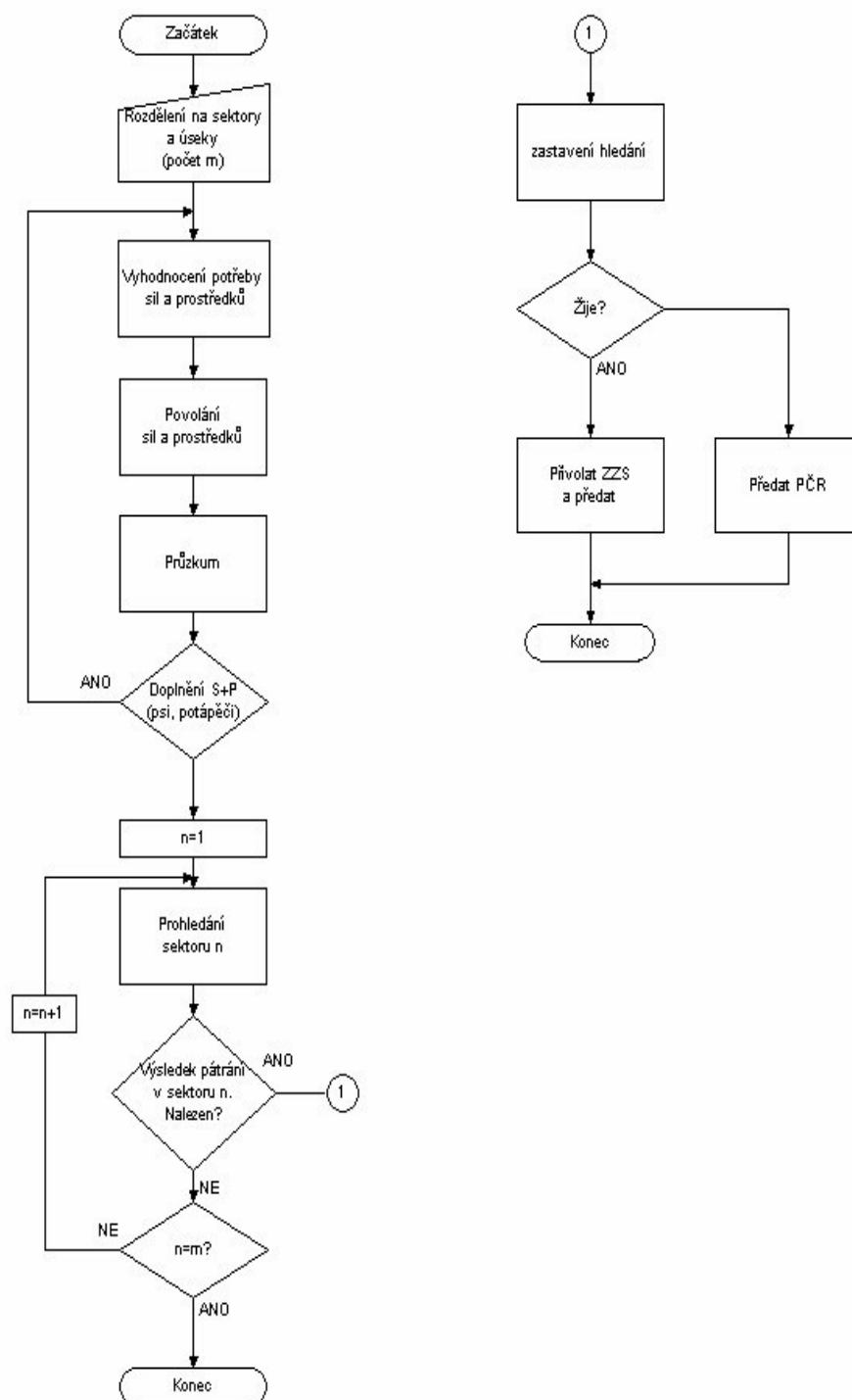
zahájeno

☐

splněno

☐

Algoritmus pátrání po ztracených osobách v terénu

Obr. 8 Algoritmus pátrání po ztracených osobách v terénu

5 Diskuse

Pátrání po pohřešovaných osobách je jedním druhem pátráním, se kterým se policisté ve své praxi setkávají každý den. Jako každá část policejní práce jde i zde vývoj značně kupředu a to zejména ve využívání moderní počítačové a spojovací techniky. K výše uvedenému bych z vlastní praxe podotknul, že vybavení počítačovou technikou je v současné době u policie na uspokojivé úrovni. Problém lze hledat u spojovací techniky, kdy systém spojení, zvláště mezi složkami IZS je na špatné úrovni. Nedokonalé jsou zvláště ruční radiostanice, které mají složité ovládání a krátkou výdrž zdroje. Rovněž pokrytí signálem není dostatečné. Současně lze říci, že ať už běžní policisté obvodních oddělení, nebo policisté, kteří velí výjezdovým skupinám v rámci okresních ředitelství policie nejsou pro tyto případy vybaveni služebními mobilními telefony, proto bývá zvykem, že jsou používány mobilní telefony soukromé, což vidím jako značný problém, když si uvědomíme, že většina pátracích akcí probíhá na záchranu pohřešovaných dětí a špatné spojení může vést k zbytečné časově prodlevě.

Velkým přínosem při pátracích akcích je použití vrtulníku, které je v dnešní době nezastupitelné. Musíme si uvědomit, že i když při těchto pátracích akcí nejsou pohřešované osoby nalezeny, velkým přínosem pro výkonné útvary je skutečnost, že dojde k vyloučení velkých ploch z dalšího pozemního pátrání a k vytipování určitých ploch či objektů k důkladnému pozemnímu propátrání. Dle zahraničních zdrojů je prokázáno, že plochu kterou propátrají pozemní síly o počtu 450 policistů za jednu hodinu je vrtulník schopen propátrat za 12 minut. Včasné vyžádání vrtulníku na pátrací akci přináší řadu výhod, minimalizuje riziko z prodlení, prostor pátrání (s přibývajícím časem narůstá nutně i prostor pátrání) a minimalizuje i celkové finanční náklady na pátrací akci. (9) Do vrtulníku musí být přidělen člověk, který má dobrou orientaci a zná perfektně místo, kde k pohřešování došlo a je obeznámen s celým rozvržením pátrací akce. Současně musí být po celou dobu spojen s vrtulníkem.

Rovněž bych chtěl poukázat na problém, který nastává v pátrání samotném, kdy specialista služby kriminální tzv. pátrač vede pátrací svazek po pohřešované osobě, kdy v rámci prováděných šetření rozesílá na jednotlivá obvodní oddělení policie dožádání

o prověření různých míst, ke kterým má pohřešovaná osoba určitý vztah. V praxi je možno zaznamenat případy, kdy policista, který dostane takovou prověrku k vyřízení provede šetření pouze formálně a sepíše úřední záznam, který je založen do pátracího svazku. V těchto případech je šetření po administrativní stránce v pořádku, ale z hlediska pátrání nemá žádný efekt. Z těchto důvodů bych navrhoval, jako řešení, vyškolit na větších obvodních odděleních specialisty, kteří by se zabývali pouze pátráním. Je nutné si uvědomit, že „běžný“ policista je v dnešní době značně administrativně zatížen a k tomuto je nutno brát v potaz i další bezpečnostní akce, kterých se tito policisté účastní. Ať už se jedná o akce pořádané v rámci bezpečnosti a plynulosti silničního provozu a nebo udržení veřejného pořádku při různých příležitostech.

Pokud se mám pozastavit zda jsou včas a v dostatečné míře informováni hromadné sdělovací prostředky, tak si myslím, že zde se situace značně zlepšila. Je možno si povšimnout, že v současné době jsou na různých televizních stanicích vysílány relace z policejní tematikou, do kterých jsou pátrací relace zařazovány. Je ovšem potřebné upozornit, že je nutností mít při pátracích akcích již od začátku v jejich řídím štábu tiskového mluvčího, který okamžitě, jak jsou známy ucelené informace o pohřešované osobě informuje média.

Případy pátrání po pohřešovaných dětech a vraždy nezletilců bývají mediálně velice sledovanými kauzami. Spolupráce s hromadnými sdělovacími prostředky je v těchto případech nezbytná, protože pátrání po hledaných dětech a pachatelích trestné činnosti bývá velice náročné: týká se prověřování velkého množství osob a pátrací akce probíhají na rozsáhlém území. V hromadných sdělovacích prostředcích se v posledních letech často vyskytují tři velké skupiny informací, které negativně ovlivňují vyšetřování podobných událostí. První skupinu tvoří neověřené informace, jejichž pramenem jsou občané, kteří je sdělují v dobré víře jako svoje nepodložené domněnky, a novináři je pro čtenáře zpracují tak, že v tisku vyznívají jako zcela pravdivé. Druhou skupinu tvoří „zaručené“ informace od senzibilů, psychotroniků, jasnovidců a dalších podobných věštců s celé republiky. Třetí skupinou informací jsou laické názory některých novinářů o možných pochybeních policistů při pátrání, jež vyvolávají obrovský psychický tlak na

policisty, kteří vedou vyšetřování. Realizace plánu na dopadení pachatele či vypátrání pohřešovaných dětí tak může ztrácet potřebnou strategii, taktiku a rychlost, protože správně vytyčené vyšetřovací verze jsou narušovány zbytečnými úkoly, které spočívají v prověřování informací uvedených ve sdělovacích prostředcích a jejichž cílem je zamezení kritiky práce policie. Policisté, jakož i jejich přímí nadřízení si při vyšetřování závažných zločinů musí na tento trend zvyknout a nesmí podléhat mediálnímu tlaku, aby se objasňování případů nedostalo do slepé uličky. Proto při vyšetřování podobných případů musí počítat i s různými negativními informacemi a hodnocením práce policie.

(6) S výše uvedeným textem, který byl publikován v odborném časopise se plně ztotožňuji.

PRÁVNÍ ÚPRAVA PÁTRÁNÍ

Přes značný význam pátrání a nezbytnost pro splnění účelu trestního řízení tento proces v podstatě není trestním řádem upraven. Z právních norem a nařízení se k pátrání vztahují následující:

Zákon č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky ve znění pozdějších předpisů.

Tento zákon v podstatě určuje pátrání obecně jako jeden z úkolů Policie České republiky a dále k zabezpečení plnění tohoto úkolu jí přiznává základní oprávnění a to ke zveřejnění údajů nezbytných k identifikaci hledaných osob, které mohou přispět ke zjištění místa pobytu hledané nebo pohřešované osoby a oprávnění provádět při pátrání prohlídky dopravních prostředků.

Závazný pokyn policejního prezidenta č. 105 ze dne 1. prosince 2005

Zde se jedná o pokyn vydaný za účelem bližší a konkrétnější úpravy pátrání s cílem ujednotit jeho výkon. Stanovuje náležitosti zahájení a vyhlášení pátrání a jeho prostředky, postup v průběhu pátrání i po nalezení objektu a mimo jiné i okolnosti vedení pátracích evidencí. Rovněž jsou zde také určeny úkoly na úseku pátrání pro jednotlivé služby a útvary Policie České republiky.

Nařízení náčelníka Generálního štábu Armády České republiky č. 48/1994

Toto nařízení je jakousi obdobou závazného pokynu policejního prezidenta č. 105 ze dne 1.12.2005 upravenou pro podmínky pátrání u Vojenské policie. Upravuje postup Vojenské policie a vojenských útvarů při pátrání po vojácích a věcech, které jsou v hospodaření Ministerstva obrany a Armády České republiky a těmto subjektům vymezuje jejich úkoly v této oblasti.

Problém legislativy

Problém v legislativě lze spatřovat v aplikaci možnosti získání dat telekomunikačního provozu. Tuto problematiku řeší ustanovení § 88a trestního řádu, kdy telekomunikační data předává operátor policejnímu orgánu na základě příkazu soudce a to jen u případů, kdy byly zahájeny úkony trestního řízení dle ustanovení § 158 odst. 3 trestního řádu.

V případě, kdy pátráme po pohřešované osobě a je zřejmé, že se tato osoba nestala obětí trestného činu je získávání dat telekomunikačního provozu velmi problematické.

Pokud by bylo možno získat data provozu telekomunikačního provozu od operátora i u případu pohřešovaných osob, vedlo by to urychlení celého pátrání zvláště u případů, kde hrozí nebezpečí zprodlení.

6 Závěr

Mám-li zrekapitulovat tuto bakalářskou práci, konstatuji, že jsem se pokusil o ucelený obraz taktiky pátrání po pohřešovaných osobách v rámci pravomoci Policie České republiky.

V první části práce jsem učinil rozbor obecně platných taktických metod a postupů a rovněž vysvětlil právní úpravu této problematiky a popsal současný stav postupu pátrání po pohřešovaných osobách.

V druhé části byla stanovena hypotéza, že současný stav v oblasti pátrání po pohřešovaných osobách v rámci Policie České republiky je veden speciálně vyškolenými pracovníky s využitím moderní techniky. Je na dobré úrovni a je dostatečně legislativně ošetřen.

V praktické části jsem ukázal, jak funguje pátrání po pohřešovaných osobách v praxi a na konkrétním případě jsem stanovil plán postupu pátrání. Poukázal jsem na včasnost nasazení vrtulníku, který má v pátracích akcích, které jsou vyhlášeny bezprostředně a po zjištění pohřešování zvláště u malých dětí (přestarých osob, nemocných, nebezpečných pachatelích) nezastupitelnou úlohu. Je prokazatelné, že i přes velkou finanční nákladnost těchto letů je včasné nasazení vrtulníku přínosem. Ve své práci jsem také naznačil, že policie v současné době nemá žádné plány řízení pro pátrací akce po pohřešovaných osobách. Plány jsou tvořeny až po vyhlášení pátrání. Nedostatky lze spatřovat i v samotném spojení při pátracích akcích, které je nedostatečné a je často nahrazováno vlastními mobilními telefony. Rovněž jsem poukázal na problém v legislativě, kdy pátrání v současnosti není upraveno trestním řádem.

Přes výše uvedené nedostatky je pátrání po pohřešovaných osobách na dobré úrovni. Stanovená hypotéza se ukázala jako pravdivá a byla prokázána, jak v praktické části, tak v analýze pátrání za uvedené období.

Prvotní rozhodování je tedy na policistech, kteří přijímají oznámení, což jsou operační důstojníci jednotlivých okresních ředitelství, kteří následně určují další postup pátrání. Doporučuji v rámci odborné přípravy policistů zvýšit znalosti taktiky a zásad

pátrání po pohřešovaných osobách a to vzhledem k současné generační obměně, která nastává u policejního sboru. Současně navrhuji proškolit policisty obvodních oddělení a ustanovit i zde specialisty pro oblast pátrání.

7 Seznam použité literatury

- 1) Doporučené postupy pro činnost příslušníků Policie České republiky při pátracích akcích po pohřešovaných osobách v případech, kdy hrozí bezprostřední ohrožení života a zdraví pohřešovaných osob, Policejní prezidium České republiky, 2004.
- 2) Hasičský záchranný sbor kraje Vysočina : Krajské operační a informační středisko [online]. 2006 [cit. 2007-04-16]. Dostupný z WWW: <<http://www.hasici-vysocina.cz/index.php?menu=88>>.
- 3) HRIC, J. a kol. Pátranie v teréne a ochrana objektov, Bratislava: Akadémia Policejného zboru SR, 1994, 90 s.
- 4) KNOLOVÁ, I. Otevřené příběhy. Policista. 2003, roč. 2003, č. 7, s. 12-15. ISSN 1211-7943.
- 5) KOVÁRNÍK, L. a kol. Pátrací a policejní akce. 2. rozš. vyd. Praha : Policejní akademie ČR, 2002. 150 s. ISBN 80-7251-102-5.
- 6) MATOUŠEK, V., HRUBEŠ, J. Policejní fakta k pátrání po dětech Vosmanských. Kriminastický sborník. 2005, roč. 2005, č. 3, s. 5-18.
- 7) Nařízení náčelníka Generálního štábu Armády České republiky č. 48/1994, o pátrání po vojácích a věcech.
- 8) NĚMEC, M. a kol. Kriminalistická taktika. Učební text, Praha: Policejní akademie ČR, 1993.
- 9) PANENKA, V. Presentace Policie ČR: Činnost Letecké služby Policie ČR v roce 2000 [online]. 2005 [cit. 2007-04-13]. Dostupný z WWW: <<http://www.mvcr.cz/policie/presentace/letka/letka00.html>>.

- 10) PANENKA, V. Zapojení Policie ČR letecké služby do integrovaného záchranného systému. Časopis 112. 2005, č. 7. Dostupný z WWW: <<http://www.mvcr.cz/casopisy/112/2005/cervenec/panenka.html>>.
- 11) SUCHÁNEK, J., a kol. Kriminalistika : Kriminastickotechnické metody a prostředky. 1. vyd. Praha : Policejní akademie ČR, 1996. 347 s. ISBN 80-859881-21-1.
- 12) TIPLICA, M., a kol. Kriminalistická taktika. 2. upr. vyd. Praha : Policejní akademie ČR, 1999. 162 s. ISBN 80-7251-007-X.
- 13) VODŇANSKÝ, M. Pátrání. Kriminalistický sborník. 1995, č. 2, s. 76-78.
- 14) Vyhláška ministra vnitra č. 328/2001 Sb. ze dne 5. září 2001 o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému ve znění vyhlášky č. 429/2003 Sb.
- 15) Zákon č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů.
- 16) Závazný pokyn policejního prezidenta č. 105/2005 Sb. ze dne 1. prosince 2005, kterým se upravuje postup při pátrání po osobách a věcech,
- 17) Závazný pokyn policejního prezidenta č. 83/1999 Sb., kterým se upravuje organizace a výkon útvarů.
- 18) Závazný pokyn policejního prezidenta č.145/2001 Sb. ze dne 6. prosince 2001, kterým se upravuje postup při provádění policejních akcí.

8 Klíčová slova

Integrovaný záchranný systém

Pátrání

Plán

Pohřešovaná osoba

Policie

9 Přílohy

Seznam příloh:

Příloha 1 Oznámení o pohřešované osobě

Příloha 1 – Oznámení o pohřešované osobě

Č. j. _____

Osoba pohřešovaná od:		
den	měsíc	rok
rodné číslo pohřešované osoby		

OZNÁMENÍ O POHŘEŠOVANÉ OSOBĚ

přílohy:

A	ZÁKLADNÍ ÚDAJE O OSOBĚ
1. Jméno a příjmení roč. rodné číslo MAF. V okr. stáv. trvalé bytem u koho přechodně bytem u koho zaměstnavatel tel. zaměstnan jako tel. 2. Manžel(ka) – jméno, nar., bydliště (něl při rozved.) tel. 3. Rodiče – jméno, nar., bydliště, tel. (u obou, když nabití ve společné domácnosti) tel. 4. Prarodiče, sourozenci, děti a další osoby, ke kterým má pohřešovaná osoba vztah tel.	
B	POPIS POHŘEŠOVANÉ OSOBY, OBLEČENÍ A VĚCI
1. POPIS OSOBY: zřetelný věk (když nesouhlasí se skut. věkem) výška postava obličej vlasy (barva, délka, účes) oči vousy chůze číslo bot udržení těla zuby (opravy, protetické práce, viditelné vady apod.) řec (způsob a zvláštnosti řeči, jazyk, znalosti) zveaku viditelná a skrytá tělesná znamení* tetování (při složitějších ohrazech nákras a podle možností foto)*	

MV č. skt. 495

operace a závažné nemoci (při hospitalizaci uvést zdravotní zařízení, pokud je známo)

kam osoba docházela na stomal, ošetření

2. POPIS OBJEKTU (přesný popis, se zaměřením na výrobce a případné individuální markanty, které vznikly opravami a úpravami)*

3. PŘEDMĚTY a finanční hotovost, kterou měla osoba u sebe*

C DALŠÍ TACTICKÉ ÚDAJE K POHŘEŠOVANÉ OSOBĚ

1. osoba je pohřešovaná od (den) hod.; kdy a kým naposledy byla viděna, kde*

2. pravděpodobná motivace odchodu*

3. trpí tělesnou, duševní nebo pohlavní nemocí (kde byla léčena)

4. má sklon k alkoholismu nebo nealkoh. toxikománii, případně je nebo byla léčena a kde*

5. podle oznamovatele byla osoba v minulosti hledaná, pohřešovaná (i neznámé případy), kdy, jak dlouho a kde se pohybovala, případně kde byla nalezena*

6. rodinné poměry pohřešované osoby*

7. pokusila se osoba v minulosti o sebevraždu – kdy, způsob, kde léčena*

8. zájmy a záliby pohřešované osoby*

9. má pohřešovaná osoba vztah k určitým místům (kam v minulosti často docházela, cestovala – např. na dovolenou, tabor, chatu apod.)* a osobám (vyhodnocení styků)

10. odevzdaných ks fotografií hledané, pohřešované osoby; rozdílly fotek od současného vzhledu

D OZNAMOVATEL

1. jméno a příjmení
 nar. trvale bydlíště
 tel.
 přech. bydlíště tel.
 zaměstnavatel tel.
 vztah k hledané, pohřešované osobě pohřešování
 oznámil dne v hod. na útvaru Policie
 Stanoviště oznamovatele, jak s vypátranou osobou naložit

POUČENÍ:

Oznamovatel byl ve smyslu ust. § 12 odst. 1, zák. ČNR č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, poučen o povinnosti podat pravdivé potřebné vysvětlení, důležité pro vypátrání pohřešované osoby. Též souhlasí se zveřejněním pátrání v hrom. sděl. prostředcích a s tím, aby byly od příslušného zdravotnického zařízení vyžádány potřebné zdravotnické materiály pohřešované osoby. Bere na vědomí povinnost ihned oznámit všechny poznatky, které by po oznámení zjistil, zejména návrat pohřešované osoby, a to útvaru Policie, kde oznámení učinil, nebo nejbližšímu útvaru Policie.

Případné výhrady oznamovatele

orgán Policie

přítomný

oznamovatel

2. název a adresa oznamujícího org.
 tel.
 jméno, příjmení a funkce oznam. zástupce org.
 tel.

POUČENÍ:

Oznamovatel byl ve smyslu ust. § 12 odst. 1 zák. ČNR č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, poučen o povinnosti podat pravdivé potřebné vysvětlení, důležité pro vypátrání pohřešované osoby. Bere na vědomí povinnost ihned oznámit všechny poznatky, které by po oznámení dále zjistil, zejména návrat pohřešované osoby, a to útvaru Policie, kde oznámení učinil, nebo nejbližšímu útvaru Policie.

Případné výhrady oznamovatele

Dne v hod. na útvaru Policie

orgán Policie

přítomný

oznamovatel

F ZÁZNAM O PRVNÍCH OPATŘENÍCH

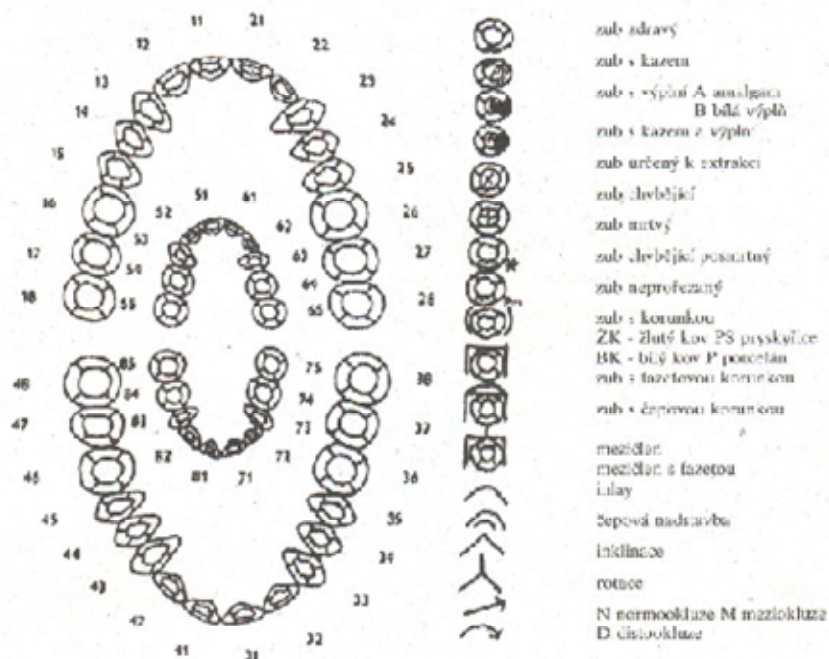
1. výsledek lustrace (OTE, KZO, provokol OR Policie a ZÚ Policie, PaV, E. věznů, PE, atd.)

 2. Učiněná opatření, případné pátrací akce

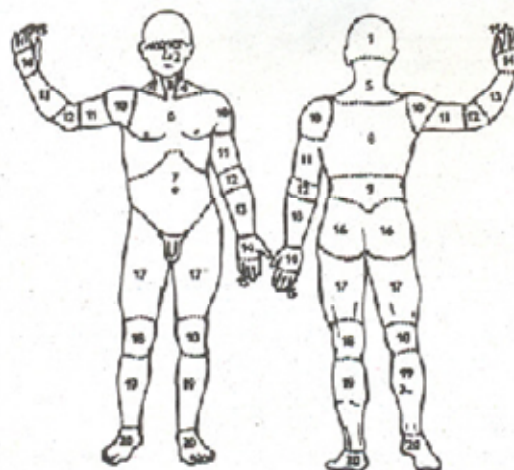
3.	u kterých OR Policie byla vyžádána součinnostní opatření ²⁰
4.	Zajištěný porovnávací materiál (DKT, pach, stopy, zubní náhrady, vlasy, materiál k zjištění krevní skupiny), kde odevzdaný (kde uložený) ²¹
5.	VYHODNOCENÍ předcházejících pátr., trestných a vyhledávacích spisů (včetně KZO) - ve směru ke stýkům, místům, ke kterým má osoba vztah, příp. kde se v minulosti pohybovala, bydlela nebo se jinak zdržovala, nebo kde přechla tr. činnost, při tr. činnosti stručné vyhodnocení (uveďte vždy š. j. spisu a útvar Policie)
F	VYHODNOCENÍ ZDRAVOTNICKÉ DOKUMENTACE
1.	Výpis ze zdrav. dokumentace (zdravotní zařízení, ošetřující lékař, tel.)
2.	výška cm váha kg krevní skupina nemocí (charakteristika zdrav. stavu, choroby a změny jednotlivých orgánů). *
3.	Úrazy: *
4.	nemocnění léčení: *

G Stomatologický záznam (zdravotní zařazení, ošetř. lékař, tel.):

poznámka:

H

PŘEHLED ČÁSTÍ LIDSKÉHO TĚLA

1 - mozková část hlavy, 2 - tvarová část hlavy, 3 - přední krajina krční, 4 - boční krajina krční, 5 - šíje, 6 - hrudník, 7 - břicho, 8 - záda, 9 - krajina bederní, 10 - ramena, 11 - nadloktí, 12 - loket, 13 - předloktí, 14 - ruka, 15 - prsty ruky, 16 - krajina sedací, 17 - stehno, 18 - koleno, 19 - předkoleno, 20 - noha

